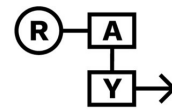

erasmus+ ja
euroopa solidaarsus-
korpuse agentuur

Erasmus+

Research-based
analysis of European
youth programmes

ERASMUS+ : EUROOPA NOORED PROGRAMMI TULEMUSTE JA MÕJU-UURING

Analüüs uuringutsüklite 2015/2016,
2017/2018 ja 2019/2020 põhjal

Veebruar 2021

HAAP
Consulting

Analüüs teostati Haridus- ja Noorteameti koosseisu kuuluva Erasmus+ ja Euroopa Solidaarsuskorpuse agentuuri noorteprogrammide keskuse tellimusel.

Analüüsi teostasid Stories For Impact OÜ ja Haap Consulting OÜ. Uuringuraporti autorid on Johanna Salu, Karl Haljasmets, Jaan Aps, Carmen Akkermann, Kristjan Kaldmaa ja Marleen Pedjasaar.

Uuringu autorid tänavad nõu ja abi eest tellija esindajaid.

Sisukord

Sisukord	3
Kasutatud mõisted	4
Analüüsi taust	5
Metoodika	6
1. Vastajate taustandmed	8
1.1. Sugu	8
1.2. Elukoht	8
1.3. Haridustase	10
1.4. Kuulumine vähemusgruppi	12
1.5. Erivajadused ja vähemad võimalused	12
1.6. Varasem osalus	13
2. Projektidega seotud eesmärgid ja mõju	15
2.1. Keskendumine programmi eesmärkidele	15
2.2. Motivatsioon projektiga liitumiseks	17
2.3. Mõju teadmistele	18
2.4. Mõju oskustele	21
2.5. Mõju väärtustele	24
2.6. Projektijuhtide poolt täheldatud mõju osalejatele	25
2.7. Mõju noorsootöö kompetentsidele	27
3. Projektide pikemaajalisem mõju	29
3.1. Mõju oskustele ja hoiakutele	29
3.2. Tööalane ja hariduslik mõju	31
3.3. Mõju kodanikuaktiivsusele	33
3.4. Mõju rahvusvahelistumisele	36
3.5. Mõju organisatsioonile, noortegrupile või asutusele	37
3.6. Mõju kogukonnale, kus projekt läbi viidi	40
3.7. Kogemusega rahulolu ja edasised plaanid projektidega	42
4. Projektide korralduslik pool	44
4.1. Projektist teadasaamine	44
4.2. Riikliku agentuuri või maakondliku partneri roll teavitustegevustes	47
4.3. Taotlusprotsess ja projektijuhtimine	47
4.4. Noortepassi saamine	50
Kokkuvõtte programmi tegevuste lõikes	51
Noortevahetused	51
Euroopa vabatahtlik teenistus	52
Noorsootöötajate õpiränne	53

Kasutatud mõisted

Programm Erasmus+: Euroopa Noored toetab noorte ja noorsootöötajate oskuste ja pädevuste arendamist rahvusvahelise koostöö ja mitteformaalse õppimise kaudu. Käesolevas raportis käsitletakse programmi tegevuste hulgast noortevahetust, Euroopa vabatahtlikku teenistust ja noorsootöötajate õpirännet.

Noortevahetus on erinevate Euroopa riikide noorte omavaheline kohtumine, mille raames noored käsitlevad enda jaoks olulisi teemasid ja kogevad teistmoodi õppimist. Noortevahetuse tegevused on välja töötatud ning ellu viidud noorte endi poolt. Projekti põhitegevuseks on rahvusvaheline noorte kohtumine ja oma tegevusprogrammi elluviimine (5–21 päeva) Eestis või mõne partneri koduriigis.

Euroopa vabatahtlik teenistus (EVS)¹ annab 18–30-aastastele noortele võimaluse end proovile panna, tegutsedes 2–12 kuud uues riigis, kultuuriruumis või töövaldkonnas. Vabatahtliku teenistuse jooksul on osalejal võimalik töötada ühes endale huvipakkuvas organisatsioonis, õppida uusi oskuseid, panustada kogukonda, saada teises kultuuriruumis elamise kogemuse ja vabatahtliku töökogemuse.

Noorsootöötajate õpiränne toimub peamiselt läbi rahvusvahelise kogemustevahetuse ning noorsootöötajate täiendkoolituse, aga ka rahvusvaheliste võrgustike ja partnerlussuhete arengu toetamise. Noorsootöötajate õpirände kaudu edendatakse väga erinevaid tegevusvorme – alates diskussioonidest Euroopa noorsoopoliitika päevakorralistel teemadel ja lõpetades konkreetsete projektide teostuseks vajalike partnerlussuhete arendamisega. Tegevuse laiemateks eesmärkideks on juhtida noorsootöö kvaliteeti ja panustada noorsootöö valdkonna organisatsioonide tegevussuutlikkuse arengusse.

Projektijuhid on noorsootöötajad, noortejuhid, koolitajad või teised osapooled, kes valmistasid ette ja viisid ellu programmi Erasmus+: Euroopa Noored projekte. Sealjuures oli nende kanda vähemalt hariduslik, ent enamasti ka organisatoorne roll. Kui projektides osaleti kahest või enamast riigist, valmistati neid ette ja viidi läbi enamasti projektimeeskondade poolt, mida juhtisid kaks või enam projektijuhti.

Projektis osalejad on noored, noorsootöötajad, noortejuhid ja teised noortevaldkonna esindajad, kes osalesid programmi Erasmus+: Euroopa Noored projektides.

Uuringutsükkel on regulaarselt teostatav uuringuprotsess programmi Erasmus+: Euroopa Noored projektide kohta info kogumiseks. Käesolev raport põhineb selle koostamise seisuga kolme viimase uuringutsükli käigus kogutud andmetel (2015-2020).

---

¹ Alates 2018.aasta oktoobrist liikus tegevus Euroopa Solidaarsuskorpuse programmi alla. Tegevuse uus nimetus on Euroopa Solidaarsuskorpuse vabatahtlik teenistus.

Analüüsi taust

Programm Erasmus+: Euroopa Noored toetab noorte ja noorsootöötajate oskuste ja pädevuste arendamist rahvusvahelise koostöö ja mitteformaalse õppimise kaudu.

Erasmus+: Euroopa Noored programmi tulemuste ja mõju-uuringu (*Research based Analysis and Monitoring of Erasmus+: Youth in Action Programme* – RAY MON) eesmärgiks on analüüsida ja seirata Erasmus+: Euroopa Noored programmi erinevaid aspekte, et aidata kaasa programmi paremale rakendamisele ning arendamisele ja järgmise programmi välja töötamisele. Uuringuga toetatakse rahvusvaheliselt teadmispõhist noorsoopoliitika arendamist ning luuakse parem arusaam noorte valdkonna õpirändest. Uuringut korraldatakse alates 2009. aastast.

Uuringu läbiviimist koordineerib rahvusvaheline RAY uuringuvõrgustik. See loodi 2007. aastal Erasmus+: Euroopa Noored programmi teadmispõhiseks seireks ja analüüsik. Võrgustikku kuuluvad Erasmus+ ja Euroopa Solidaarsuskorpuse programmide riiklikud agentuurid (sh Eesti) ja nende teaduspartnerid.

Käesolev analüüsiraport on koostatud RAY MON uuringu kolme viimase uuringutsükli (s.t 2015/2016, 2017/2018, 2019/2020) Eesti andmete põhjal².

---

² RAY MON uuringu eesmärkide ja uurimisküsimuste kohta saab täpsemalt lugeda aadressilt: <https://www.researchyouth.net/projects/mon/>.

Metoodika

Eesti andmete analüüsi eesmärgiks oli esitada ülevaade kolmes uuringutsüklis kogutud andmetest ja tuua välja vastanute sotsiaalne taust, hinnangud projektis osalejate ja projektijuhtide pädevuste arengu kohta ning olulisemad erisused programmi tegevuste vahel, sh aja jooksul toimunud muutuste välja selgitamine.

Analüüsi lähteandmetena kasutati RAY MON võrgustiku poolt koostatud uuringu andmebaasi faile .xls ja .sav vormingutes. Erinevate aastate andmed olid nendes ühendatud üheks andmebaasiks ja puhastatud. Andmebaas koosnes projektijuhtide ja noortejuhtide andmefailist (536 vastajat) ning osalejate andmefailist (3018 vastajat).

Andmebaasis sisalduvad andmed pärinesid kahest eraldi küsitlusankeedist, mida saadeti igal aastal kõikidele programmi tegevustest rahastust saanud projektides osalejatele ja projektijuhtidele 2 – 10 kuu jooksul peale iga projekti lõppemist. Andmestik sisaldas vastuseid seoses projektidega, mida rahastas Erasmus+ ja Euroopa Solidaarsuskorpuse agentuuri noorteprogrammide keskus (kuni 2021. aastani nimega Sihtasutus Archimedese Noorteagentuur) või kus osalesid Eestist pärit osalejad või mille tegevused toimusid Eestis.

Täiendavate materjalidena kasutati uuringu eesti- ja ingliskeelseid küsimustikke, andmete puhastamise protseduuri dokumentatsiooni ja vastamismäärade ülevaadet. Uuringu käsitlusalas ei olnud valimi nihke hindamine, küsimuste sõnastusele hinnangu andmine ega inglisi- ja eestikeelsetes küsimustikes leiduvate erinevuste puhul andmete parandamine. Andmeanalüüsiks ja tulemuste visualiseerimiseks kasutati Pythoni programmeerimiskeelt Jupyter Notebook veebirakenduse abil.

Ankeedis, mida täidavad projektijuhid, on küsimusi üle 40 ja projektis osalejate puhul on neid rohkem kui 50. Seetõttu tehti tellija suuniste alusel analüüsitavatest aspektidest valik, et arvestada analüüsiraporti piiratud mahuga.

Raportis esitatud osakaalude arvutamisel on iga küsimuse puhul aluseks võetud ainult olemasolevad vastused. Puuduvaid vastuseid (kas vastaja poolt küsimusele vastamata jätmise tõttu või küsimustiku muudatuste tõttu uuringutsüklite lõikes) ei ole osakaalude arvutamisel arvesse võetud. Samuti esineb küsimustikus küsimusi, mis sõltuvalt vastaja tegevusest või vastusest mõnele eelnevale küsimusele esitatakse ainult osale vastajatest. Ka nendel juhtudel on valimina kasutatud ainult neid, kes nendele küsimustele vastasid.

Andmebaas sisaldas lisaks noortevahetuste, Euroopa vabatahtliku teenistuse ja noorsootöötajate õpirändega seotud vastajatele ka noorte osaluse projektides osalenud vastajate andmeid. Nende vastused on arvesse võetud üldjaotuste analüüsis, kuid eraldi grupina ei ole neid madala vastajate arvu tõttu (129 vastajat) esitatud.

Tulemusi on raportis esitatud eelkõige joonistel ja asjakohastel juhtudel ka tabelitena, millele lisandub olulisemaid aspekte kommenteeriv tekst. Ruumi kokkuvõiu eesmärgil on mõnel juhul analüüsitulemusi esitletud ainult tekstiliselt, s.t nende kohta eraldi illustratsiooni esitamata.

Hinnanguskaalat sisaldavate valikvastustega küsimuste puhul on jooniste jälgimise lihtsustamiseks toodud ära ainult kahe positiivse vastuse valinute osakaalud. Sealjuures tähistavad joonisel asuvate

tulpade tumedam ja heledam osa vastavalt „Kindlasti“ ja „Teatud määral“ vastuse valinud vastajate osakaalu.

Joonistel kujutatud veajooned tähistavad 95% usaldusvahemiku otspunkte. Usaldusvahemik on arvutatud binoomjaotuse lähendamisel normaaljaotusega. Kui veajooned ei kattu, võib visuaalsel vaatlusel järeldada, et on tegemist statistiliselt olulise erinevusega ($p=0.05$). Kui veajooned kattuvad, siis ei saa joonise alusel statistiliselt olulise erinevuse olemasolu kinnitada ega välistada. Veajoonete vaatluse põhjal statistilise olulisuse hindamine ei võta arvesse mitmese testimise probleemi (s.t et sama andmestiku põhjal mitme järjestikuse testi tegemisel valepositiivsete tulemuste arv kasvab). Valikvastustega küsimuste vastuseid esitlevatel joonistel pole visuaalse info liigrohkuse vältimiseks veajooni esitatud.

1. Vastajate taustandmed

1.1. Sugu

Kolme uuringutsükli lõikes on vastanud projektijuhtidest ja projektides osalenutest kokku ligi kaks kolmandikku naised ja umbes kolmandik mehed. Väike arv projektides osalejaid märkis vastuseks „Muu“. Täpsemalt jagunesid programmi tegevustes osalejad soo lõikes järgnevalt (Tabel 1).

Tabel 1. Projektijuhtide ja projektides osalejate sugu programmi tegevuste lõikes.

	Noortevahetused	Euroopa vabatahtlik teenistus	Noorsootöötajate õpiränne
	%	%	%
Projektijuhid			
Mehed	34,8	19,6	41,9
Naised	65,2	80,4	58,1
Projektides osalejad			
Mehed	32	22,1	30,6
Naised	67,4	77,4	69,2
Muu	0,4	0,5	0,2

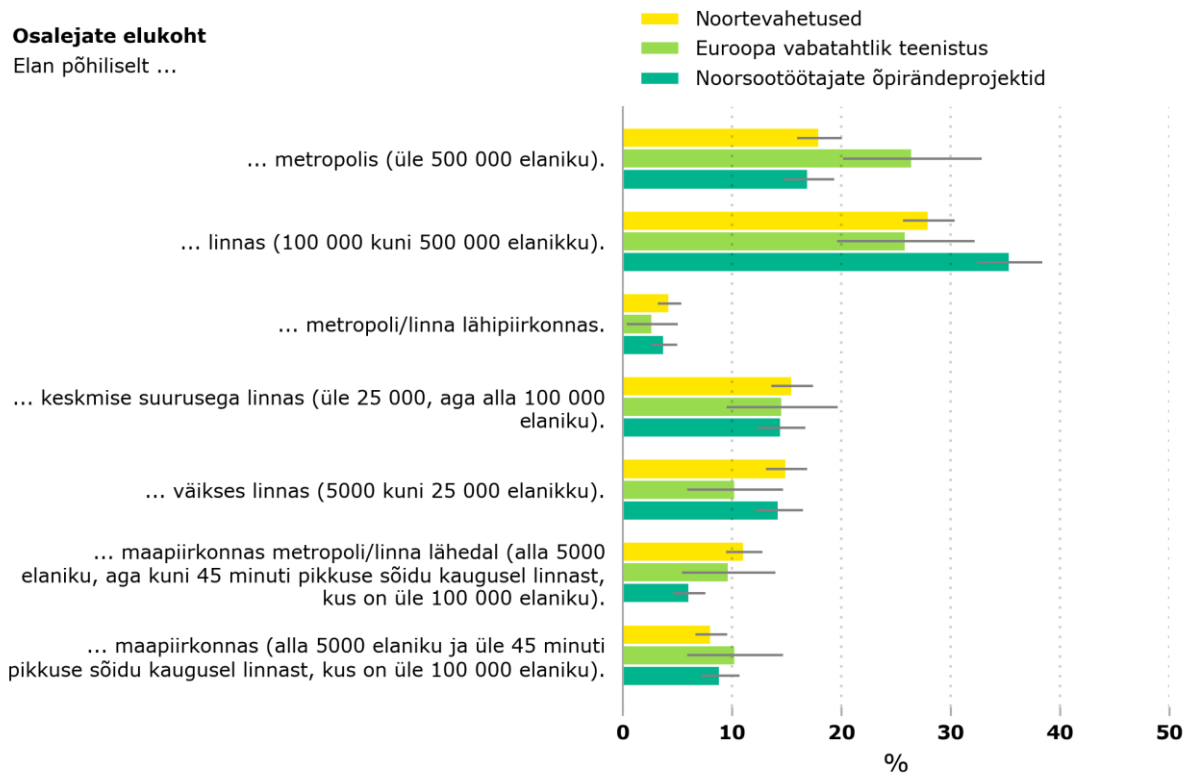
Suurimad soolised erinevused projektijuhtide ja projektides osalenute lõikes olid Euroopa vabatahtlikus teenistuses, milles naised moodustasid osalejatest umbes neli viiendikku. Soolisele tasakaalule kõige lähemal olid projektijuhtide lõikes noorsootöötajate õpiränne (mehi ca 42%) ja projektides osalenute lõikes noortevahetused ning noorsootöötajate õpiränne (mõlemas mehi umbes kolmandik). Meeste osakaal projektijuhtide hulgas on kolme uuringutsükli lõikes kasvanud 5% võrra (s.t 30,8%-lt 35,7%-ni).

1.2. Elukoht

Uuringus osalenud projektides osalejatest pärines 52% Eestist ja 48% välismaalt. Projektijuhtidest oli 48,9% Eestist ja 51,1% välismaalt. Seega jagunesid vastajad elukoha osas üsna võrdselt Eesti ja välismaa vahel.

Levinuimad välisriigid, kust projektides osalejad pärinesid, olid Hispaania, Läti, Itaalia, Leedu ja Poola. Projektijuhtide levinuimad päritoluriigid (välisriigid) olid Itaalia, Hispaania, Saksamaa, Läti ja Ukraina. Seega olid kõige aktiivsemad koostööriigid Hispaania, Läti ja Itaalia, mis olid esindatud nii osalejate kui projektijuhtide esiviisikus.

Projektides osalejatest (Joonis 1) elas enamik (82,7%) linnalistes asulates, 17,3% olid pärit maapiirkondadest. Sealjuures elas osalejatest 49,2% rohkem kui 100 000 elanikuga linnalistes asulates ja 31,0% asulates rahvaarvuga 100 000–500 000 elanikku. Kõige vähem määratleti end metropoli/linna lähipiirkonna elanikena.

Joonis 1. Projektis osalejate elukoht programmi tegevuste lõikes. Veajooned tähistavad 95% usaldusvahemiku otspunkte.

Joonisel kujutatud veajooned märgistavad siin ja edaspidi 95% usaldusvahemiku otspunkte. Veajoonete ulatuse põhjal on näha, et Euroopa vabatahtlikus teenistuses osalenud vastajate osakaal oli teistest madalam, sest selle grupi veajooned on teistest märgatavalt pikemad.

Veajoonete abil järelduste tegemine joonistel

Veajoonete kattuvuse põhjal on võimalik teha teatud järeldusi statistilise olulisuse kohta. Näiteks metropolis elavate osalejate arv on Euroopa vabatahtlikus teenistuses statistiliselt oluliselt kõrgem kui teise kahe tegevuse puhul ($p=0.05$). Linnas elavate osalejate hulgas on aga noorsootöötajate õpirändes osalejate osakaal teiste tegevuste osalejatest oluliselt kõrgem. Muude vastusevariantide puhul eri tegevuste veajooned kattuvad ning statistiliselt olulist erinevust ei ole täiendavaid statistilisi teste tegemata võimalik ei täheldada ega ümber lükata. Küll aga võib järeldada, et maapiirkonnas metropoli/linna lähedal elavate osalejate hulgas on noortevahetuste ja noorsootöötajate õpirändes osalejate osakaal statistiliselt olulise erinevusega, kui vaid neid kahte gruppi omavahel võrrelda.

Ülejäänud jooniste puhul ei ole mahupiirangute tõttu veajoonete analüüsi välja toodud.

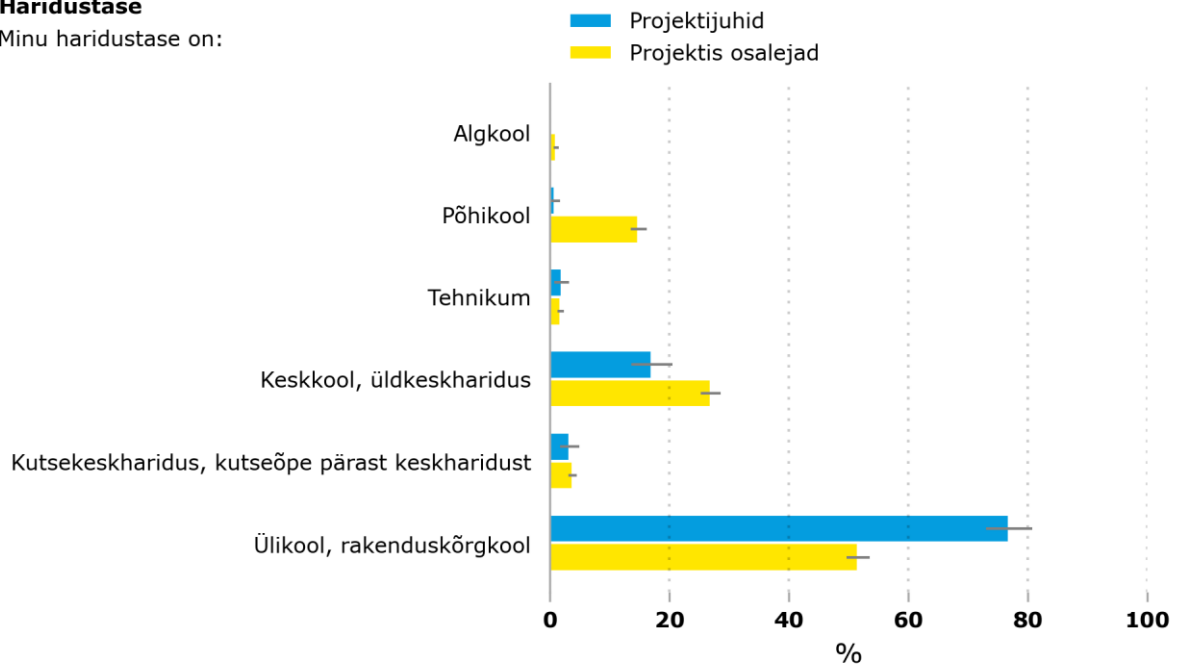
1.3. Haridustase

Keskmiselt oli uuringu kolme uuringutsükli lõikes kokku projektijuhtidest kolmel neljandikul kõrgharidus (76,9%). Kesk-/üldkeskhariduse oli omandanud 17,0% projektijuhtidest (Joonis 2). Ülejäänud vastajatel oli põhikooli- (0,9%), tehnikumi- (2,0%) või kutsekeskharidus (3,3%). Kolme uuringutsükli lõikes on kõrgharidusega projektijuhtide osakaal ajas kõikunud 15,7% ulatuses: 2015/2016 oli 79,4% projektijuhtidest kõrgharidus, 2017/2018 81,1% ning 2019/2020 oli kõrgharidusega projektijuhtide osakaal langenud 65,4%-ni.

Projektides osalejate puhul uuringutsüklite lõikes suuri erinevusi ei esinenud. Vastuste üldjaotust näitab joonis 2. Keskmiselt 51,6%-l osalejatest oli kõrgharidus, 26,9%-l kesk-/üldkeskharidus ja 14,8% oli lõpetanud põhikooli. Ülejäänud osalejatest 3,8% oli omandanud kutsekeskhariduse ning 1,8% tehnikumihariduse. Kui kõigil projektijuhtidel oli lõpetatud vähemalt põhikool, siis väike osa (s.o 1,1%) projektides osalejatest oli lõpetanud ainult algkooli.

Haridustase

Minu haridustase on:

Joonis 2. Projektijuhtide ja projektis osalejate haridustase.

Programmi tegevuste lõikes ei olnud projektijuhtide haridustasemes suuri erinevusi (Tabel 2). Noortevahetustes oli 73,8% projektijuhtidest kõrgharidus, Euroopa vabatahtliku teenistuse lõikes 81,6%. Noorsootöötajate õpirände puhul oli kõrgharidusega projektijuhtide osakaal kõige kõrgem (s.o 89,1%).

Tabel 2. Projektijuhtide haridustase programmi tegevuste lõikes.

	Noortevahetused	Euroopa vabatahtlik teenistus	Noorsootöötajate õpiränne
Minu haridustase on:	%	%	%
Algkool	0	0	0
Põhikool	1,2	0	0
Tehnikum	2,8	0	0
Keskool, üldkeskharidus	18,7	13,2	10,9
Kutsekeskharidus, kutseõpe pärast keskharidust	3,4	5,3	0
Ülikool, rakenduskõrgkool	73,8	81,6	89,1

Projektides osalejate puhul oli programmi tegevuste lõikes varieeruvus haridustasemes palju suurem kui projektijuhtide puhul (Tabel 3).

Tabel 3. Projektis osalejate haridustase programmi tegevuste lõikes.

	Noortevahetused	Euroopa vabatahtlik teenistus	Noorsootöötajate õpiränne
Minu haridustase on:	%	%	%
Algkool	1,8	0,6	0,2
Põhikool	24,8	7,7	1,6
Tehnikum	2,3	1,1	1,0
Keskool, üldkeskharidus	34,3	26,0	16,0
Kutsekeskharidus, kutseõpe pärast keskharidust	3,7	5,5	3,9
Ülikool, rakenduskõrgkool	33,2	59,1	77,3

Näiteks noorsootöötajate õpirändes oli kõrg- või rakenduskõrgharidus 77,3% osalejatest, samas kui noortevahetuste puhul oli see 33,2% ja Euroopa vabatahtlikus teenistuses 59,1%.

Projektijuhid olid üldiselt kõrgemalt haritud kui projektis osalejad. Eeldatavasti tulenes see projektijuhtide kõrgemast vanusest: 48,8% projektijuhtidest olid üle 30-aastased, samas kui osalejatest oli ainult 15% üle 30 aasta vana.

1.4. Kuulumine vähemusgruppi

Kolme uuringutsükli lõikes kokku määratles 30,5% küsitlusele vastanud projektijuhtidest ja 19,2% projektides osalejatest end kuuluvana kultuurilisse, usulisse, etnilisse või keelelisse vähemusgruppi. Projektis osalejate puhul kolme uuringutsükli jooksul olulisi muutuseid ei toimunud. Projektijuhtide osas on erinevused suuremad (s.o 19,6%) – 2015/2016 defineeris 32,5% projektijuhtidest end vähemusena, 2017/2018 22,4% ja 2019/2020 42%.

Erinevused projektijuhtide ja projektides osalenute vahel tulid selgelt esile ka programmi tegevuste lõikes (Tabel 4).

Tabel 4. Projektijuhtide ja projektides osalejate vähemustena määratlemine programmi tegevuste lõikes.

	Noortevahetused	Euroopa vabatahtlik teenistus	Noorsootöötajate õpiränne
	%	%	%
Projektijuhid	30,1	23,8	42,1
Projektides osalejad	17,3	14,7	22,8

Programmi kõigi tegevuste lõikes määratlesid projektijuhid end rohkem vähemuste hulka kuuluvaks kui projektides osalejad. Enim määratleti end vähemustena noorsootöötajate õpirändes, samas oli selles tegevuses suurim erinevus projektijuhtide ja projektides osalejate vahel (s.o 19,3 protsendipunkti). Vähim peeti end vähemuste hulka kuuluvaks Euroopa vabatahtlikus teenistuses, sealjuures oli ka vahe projektijuhtide ja projektides osalejate vahel väikseim (s.o 9,1 protsendipunkti).

1.5. Erivajadused ja vähemad võimalused

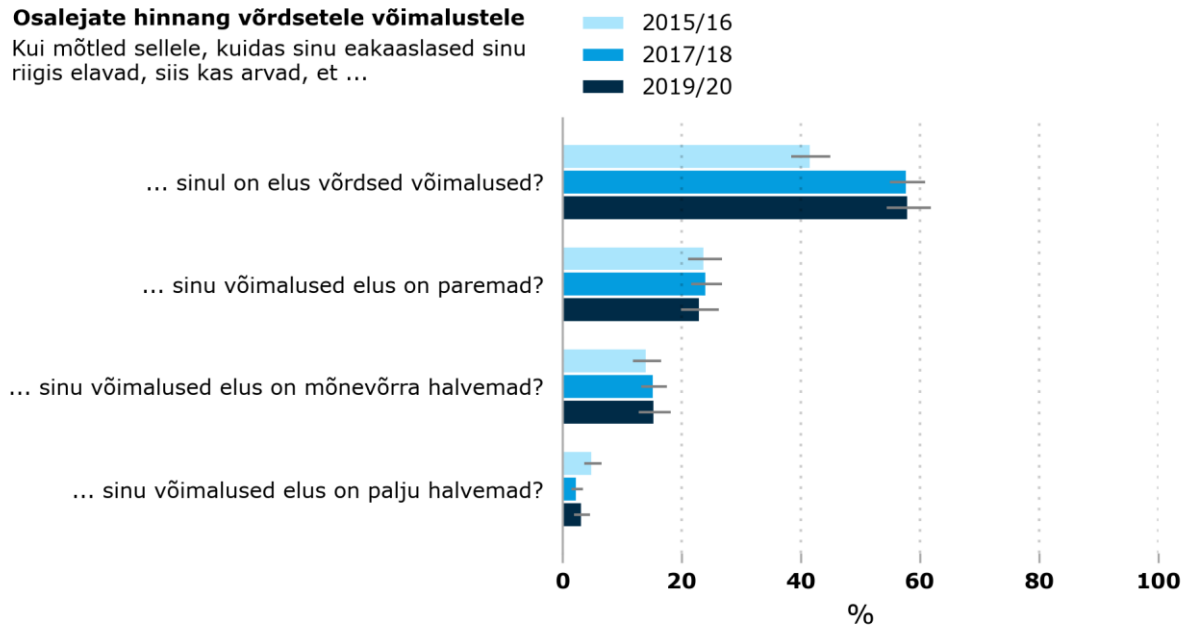
Projektijuhtide seas erivajadustega inimesteks määratletuid ei olnud, samas kui 1,6% projektides osalejatest oli erivajadusega. Võrdsete võimaluste küsimusele „*Kui mõtled sellele, kuidas sinu eakaaslastel sinu riigis elavad, siis kas arvad, et ...*“ vastas kolme uuringutsükli lõikes kokku 52,6% vastajatest, et neil on elus võrdsed võimalused, ja 23,8%, et nende võimalused on elus paremad. 15,0% projektides osalenute hinnangul on nende võimalused elus mõnevõrra halvemad ja 3,6% puhul palju halvemad. Ülejäänutel oli valitud variandina „Ei tea“ või „Ma ei saa küsimusest aru.“

Programmi tegevuste lõikes vastused mainimisväärselt ei erine. Suurimaks muutuseks on I ja II uuringutsükli lõikes toimunud muudatus (Joonis 3), kui 2017/2018 57,9% projektides osalejatest arvas, et neil on elus võrdsed võimalused, võrreldes 2015/2016 uuringuga, kus vastava valikuvariandi valis 41,7% vastanutest.

Ehkki võrdseid võimalusi tajuvate osalejate osakaal on uuringutsüklike jooksul seega kasvanud, ei ole vähenenud nende osakaal, kes peavad enda võimalusi elus keskmisest paremaks või kehvemaks. Ühe hüpoteesina võib nähtust põhjendada sellega, et peale 2015/2016 aasta uuringutsükli eemaldati küsimustikust vastusevariantid „Ei tea“ ja „Ei saa küsimusest aru“. Seega võisid need osalejad, kes esimeses uuringutsükli oleksid valinud ühe eemaldatud vastusevariantidest, valida teises ja kolmandas uuringutsükli peamiselt vastuseks, et neil on elus eakaaslastega võrdsed võimalused.

Osalejate hinnang võrdsetele võimalustele
 Kui mõtled sellele, kuidas sinu eakaaslased sinu riigis elavad, siis kas arvad, et ...

Joonis 3. Projektis osalejate hinnang võrdsetele võimalustele uuringutsüklite lõikes.

Projektides osalenutel paluti küsitluse käigus hinnata ka tänaseid peamisi takistusi seoses võrdsete võimalustega. Kõikidest sellele küsimusele vastanutest tundis keskmiselt 30,9%, et neil on takistusi juurdepääsul *tööturule*, 16,9% *aktiivsele osalemisele ühiskonnaelus ja poliitikas*, 13,5% *haridusele* ja *mobiilsusele* ning 7,6% mõnel muul viisil.

Programmi tegevuste lõikes suuri erinevusi ei olnud. Suurim erinevus oli programmi tegevuste lõikes, kus projektis osalenud hindasid *takistusi juurdepääsul tööturule*. Siin oli Euroopa vabatahtlikus teenistuses osalenud vastajate hinnangul 40,7% takistusi tööturule sisenemisel, samas kui noortevahetuste ja noorsootöötajate õpirände projektide osalejatest puhul pidas tööturule sisenemist takistuseks vastavalt 29,9% ja 31,2%.

1.6. Varasem osalus

Projektijuhtidest oli 42,2% osalenud Erasmus+: Euroopa Noored või mõnes muus ELi noorteprogrammis projektijuhina või projektimeeskonna liikmena ning 41,6% osalejana (sealhulgas noorsootöötajatele/noorteuhtidele mõeldud koolitustegevuses). 23,7% projektijuhtidest polnud enne samalaadsetes projektides osalenud.

Projektides osalejatest olid ligi pooled (43%) osalenud varasemalt Erasmus+: Euroopa Noored projektis või mõnes eelmises ELi noorteprogrammi projektis. 17,9% vastajatest oli osalenud samalaadsetes projektis, mida toetas mõni muu Euroopa Liidu programm, ja 18,5% mõnes teises samalaadsetes projektis. Mõnes projektis, mida toetati Euroopa Solidaarsuskorpuse programmist, oli osalenud 2,4% ning programmi #DiscoverEU kaudu toetatavas projektis oli osalenud 0,4% vastajatest. Vaid ligi viiendik (s.o 18,1%) polnud sarnastes projektides enne osalenud.

Tabel 5 toob välja uuringus käsitletud programmi tegevuste projektijuhtide eelneva kogemuse samalaadsete projektide projektijuhina/projektimeeskonna liikmena ja osalejate varasema

osaluskogemuse samalaadsetes projektides. Kuna andmestikus esines keskmist väärtust tugevalt mõjutavaid ekstreemselt kõrgeid vastuseid, on tabelis keskvärtuste asemel kajastatud mediaanväärtuseid.

Tabel 5. Mitmes projektis on uuritud programmi tegevuste projektijuhid ja projektis eelnevalt keskmiselt osalenud.

	Noortevahetused	Euroopa vabatahtlik teenistus	Noorsootöötajate õpiränne
Mitmes samalaadses projektis olete varem osalenud?	tk	tk	tk
Projektijuhid	5	10	10
Projektis osalejad	3	2	4

Uuringus osalenud Euroopa vabatahtliku teenistuse ja noorsootöötajate õpirände projektijuhid olid samalaadsete projektide osas poole võrra kogenumad kui noortevahetuste projektijuhid (mediaanväärtused vastavalt 10 ja 5). Projektides osalejate puhul olid absoluutskaalal kõikumised väiksemad, samas oli noorsootöötajate õpirände osalejatel samalaadsete projektidega poole rohkem varasemaid kogemusi võrreldes Euroopa vabatahtliku teenistuse osalejatega.

2. Projektidega seotud eesmärgid ja mõju

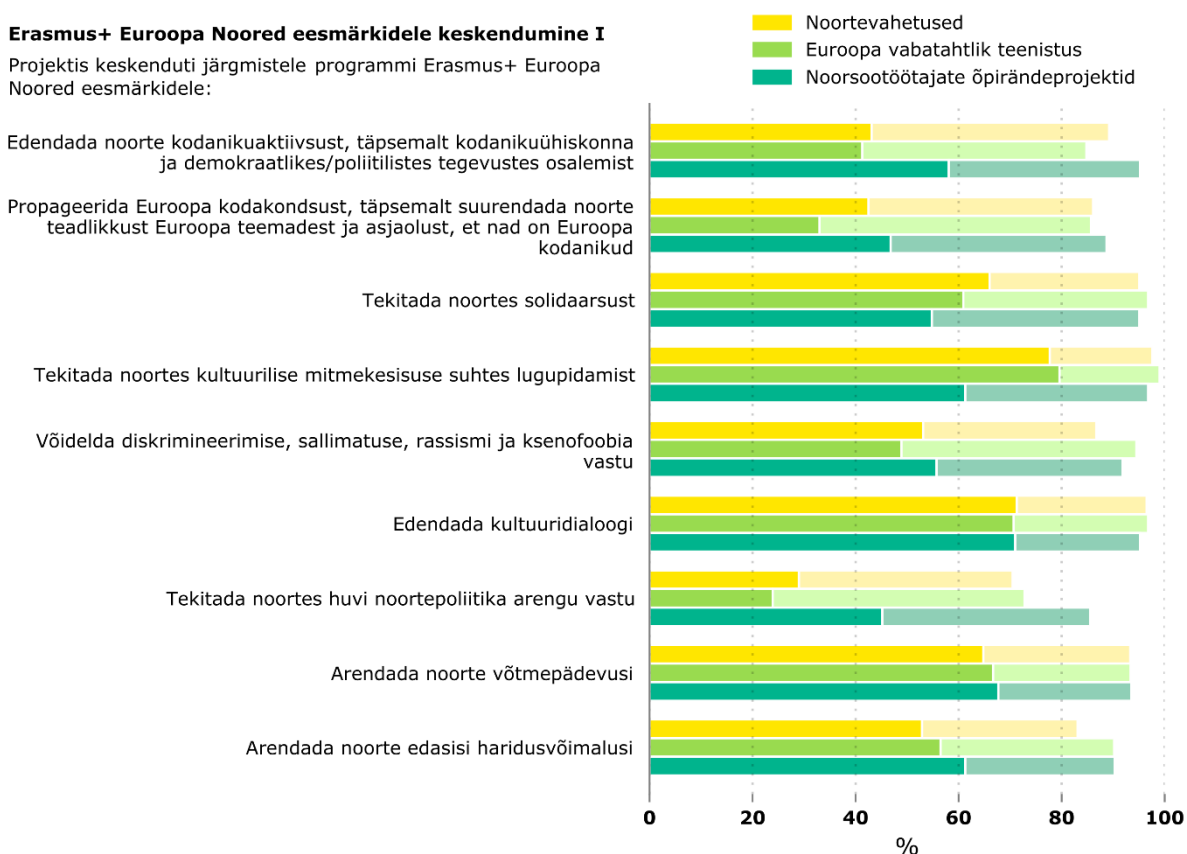
2.1. Keskendumine programmi eesmärkidele

Projektijuhtidel paluti hinnata, millisel määral erinevatele Erasmus+: Euroopa Noored programmi eesmärkidele projektides keskenduti. Kolme uuringutsükli lõikes töid projektijuhid esile kõige rohkem kolme järgmist eesmärki: *tekitada noortes kultuurilise mitmekesisuse suhtes lugupidamist* (76%), *edendada kultuuridialoogi* (70,2%) ja *arendada noorte võtmepädevusi* (65,5%). Teistest märgatavalt madalamalt hinnati eesmärki *tekitada noortes huvi noortepoliitika arengu vastu* (30,2%). Projektijuhtide hinnangust on näha, et kõige suurem kasv on uuringutsüklite lõikes olnud hinnangutes noorte *võtmepädevuste arendamisele* (kasv 10,7% esimese ja viimase uuringutsükli võrdluses) ja *noorte edasiste haridusvõimaluste arendamisele* (kasv 10%).

Projektijuhtide hinnangud Erasmus+: Euroopa Noored eesmärkide täitmisele kajastuvad küsimustikus kahes erinevas plokkis. Projektijuhtide vastuseid kajastavad järgnevalt joonised 4 ja 5. Tulpade tumedamad ja heledamad osad kajastavad vastavalt „Kindlasti“ ja „Teatud määral“ vastuse valinud vastajate osakaalu.

Erasmus+ Euroopa Noored eesmärkidele keskendumine I

Projektis keskenduti järgmistele programmi Erasmus+ Euroopa Noored eesmärkidele:

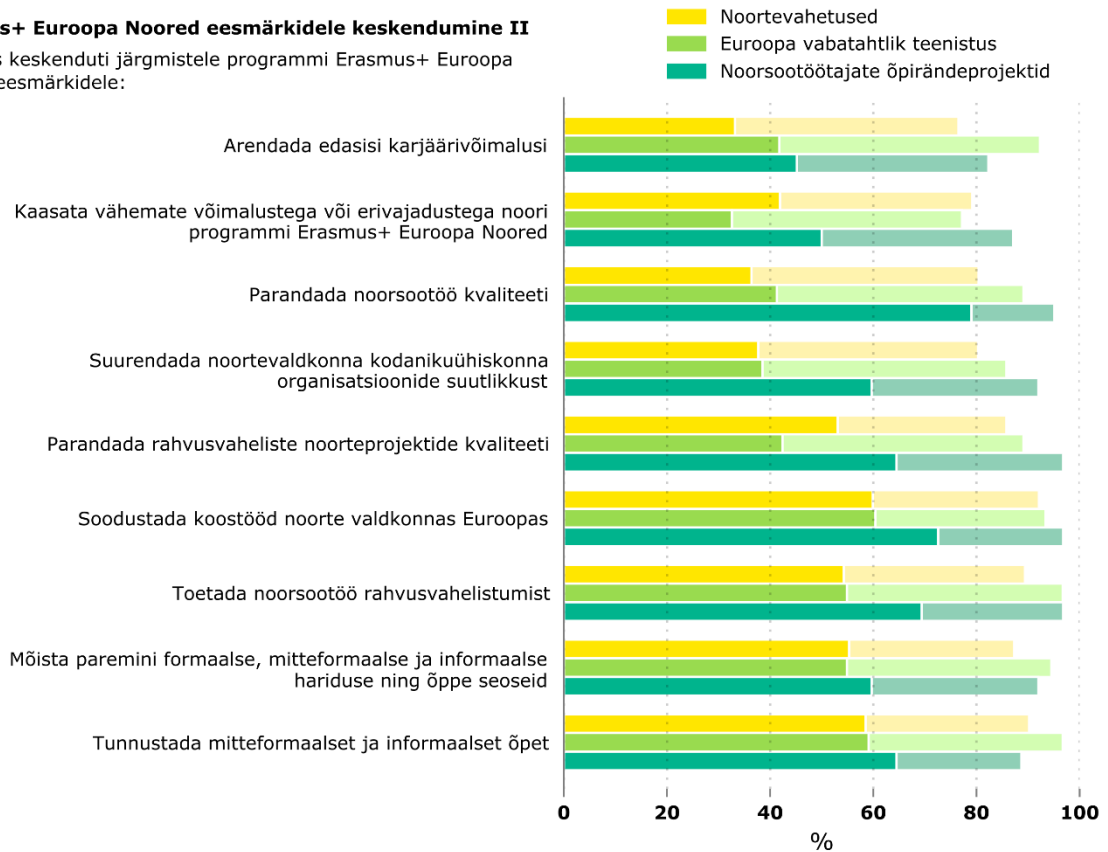

Joonis 4. Projektijuhtide hinnangud Erasmus+ Euroopa Noored programmi eesmärkidele tegevuste lõikes, hinnangute I plokk.

Programmi tegevuste lõikes kerkivad esile eelkõige noorsootöötajate õpirändes osalejad, kes hindasid eesmärkide seast võrdlemisi kõrgemalt noorte seas huvi *tekitamist noortepoliitika arengute vastu ja eesmärki edendada noorte kodanikuaktiivsust*, täpsemalt *kodanikuühiskonna ja demokraatlikes/poliitilistes tegevustes osalemist*.

Erasmus+ Euroopa Noored eesmärkidele keskendumine II

Projektis keskenduti järgmistele programmi Erasmus+ Euroopa Noored eesmärkidele:

Joonis 5. Projektijuhtide hinnangud Erasmus+: Euroopa Noored programmi eesmärkidele tegevuste lõikes, hinnangute II plokk.

Kolme uuringutsükli lõikes leidsid vastajad, et rohkem keskenduti projektide raames *koostöö soodustamisele noorte valdkonnas Euroopas (61,8%), mitteformaalse ja informaalset õpet tunnustamisele (59,5%) ja noorsootöö rahvusvahelistumise toetamisele (56,2%)*.

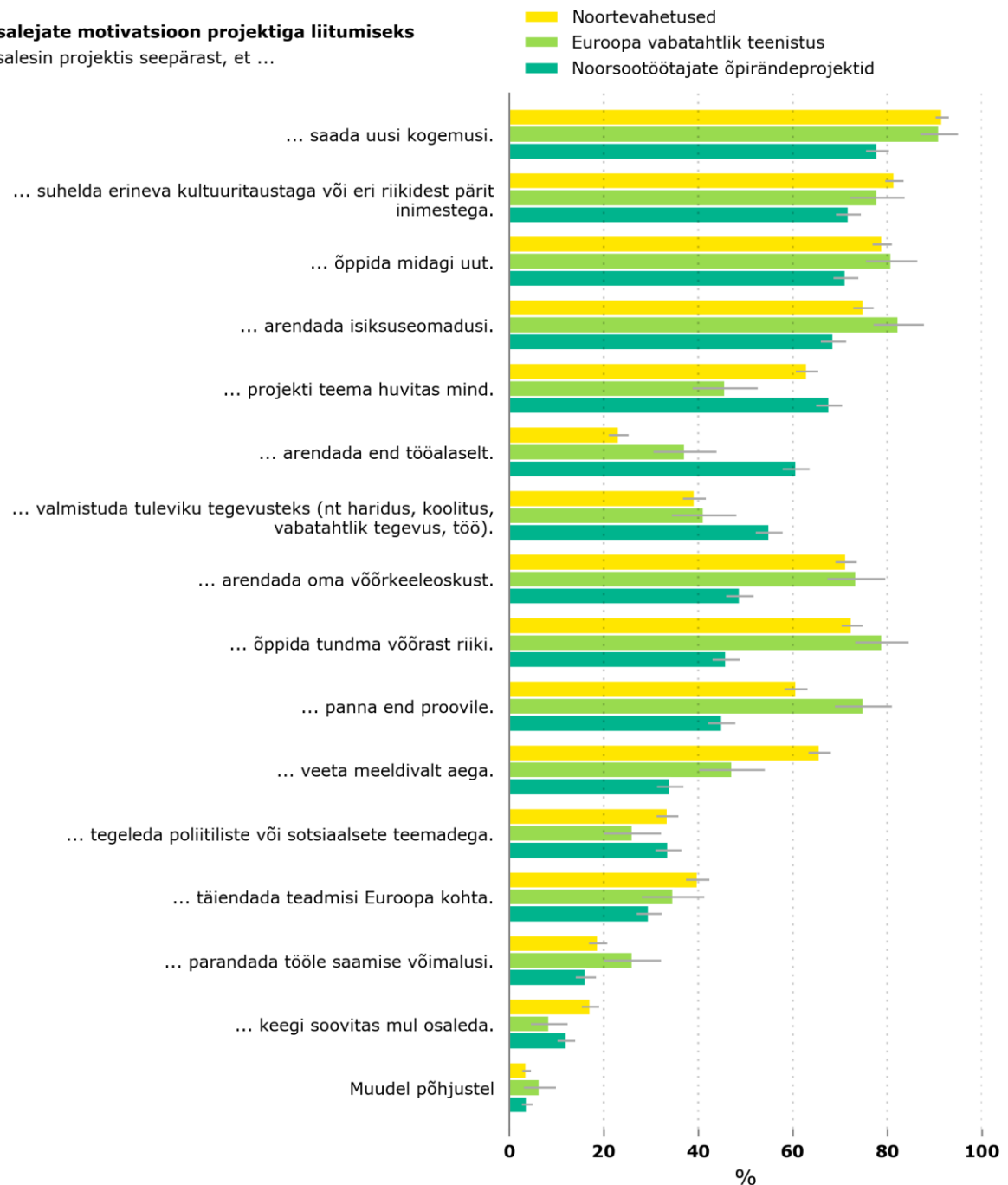
Peaaegu kahekordne on vahe *noorsootöö kvaliteedi parandamisele keskendumises*, kus noorsootöö õpirändel osalenute kindlalt nõustujate osakaal oli 79%, noortevahetuses 36,4% ja Euroopa vabatahtlikus teenistuses 41,3%. Hinnangute II plokkis (joonisel 5) oli õpirändes osalejatest väidetega kindlalt nõustujate osakaal läbivalt kõige suurem, näiteks hindasid nad teiste tegevustega võrreldes kõrgemaks *rahvusvahelist koostööd* puudutavaid eesmärke. Kui vaadelda koos nii kindlalt kui teatud määral nõustujaid, olid noortevahetuste hinnangud peaaegu kõigi eesmärkide osas kõige madalamad.

2.2. Motivatsioon projektiga liitumiseks

Uuring kaardistas muuhulgas projektides osalejate hinnangu projektis kaasa löömise põhjuste kohta. Osalejate vastused on programmi tegevuste lõikes välja toodud joonisel 6. Oli võimalik valida mitu vastusevarianti.

Osalejate motivatsioon projektiga liitumiseks

Osalesin projektis seepärast, et ...

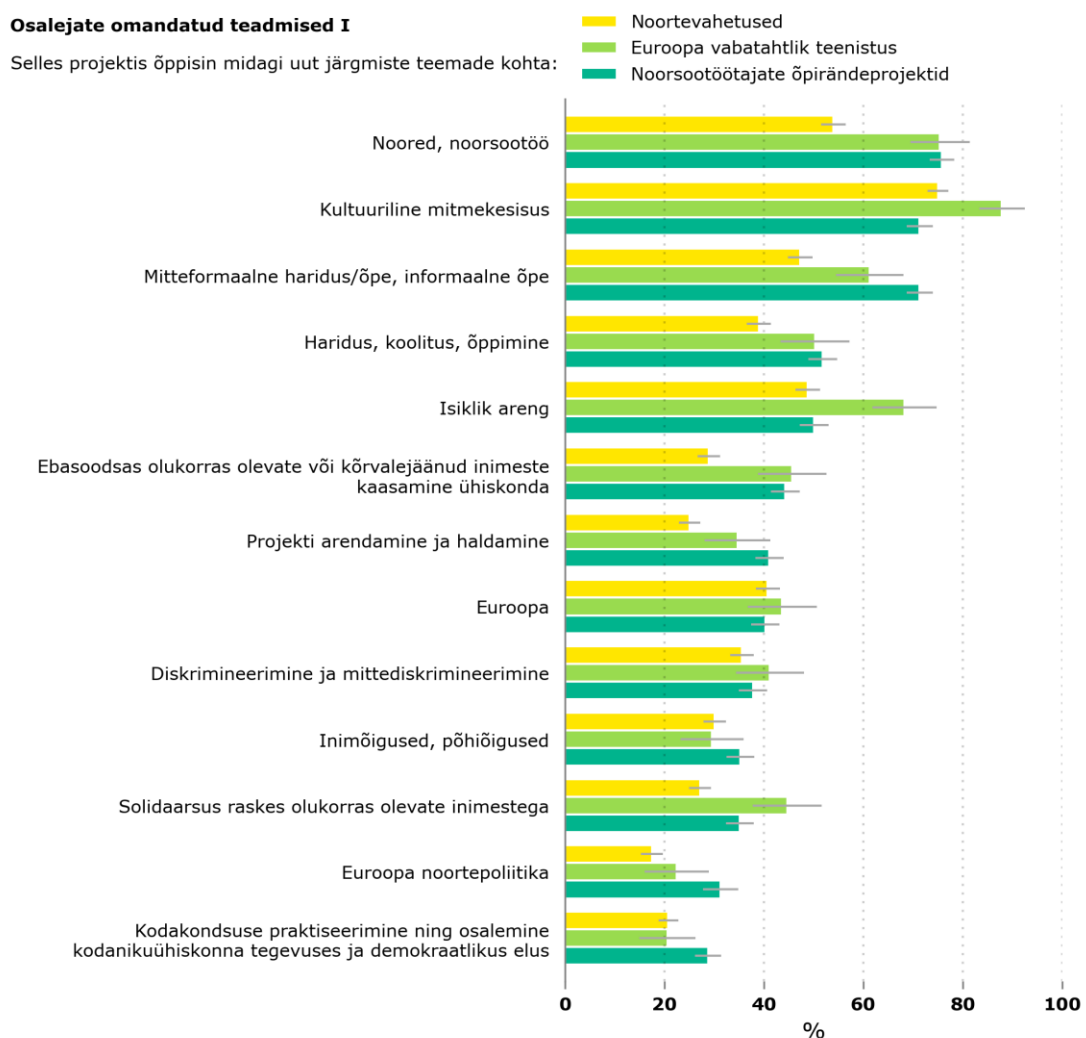

Joonis 6. Projektis osalejate vastused projektis osalemise põhjuste kohta programmi tegevuste lõikes

Erasmus+ programmi tegevuste lõikes olid vastajate põhjused osalemiseks suhteliselt sarnased, aga leitud ka erisusi. Võrreldes teiste Erasmus+ programmi tegevustega oli noorsootöötajate õpirändes osalejatel võrdlemisi suur soov arendada end tööalaselt (60,7%) ja valmistuda tuleviku tegevusteks (55%). Kui noortevahetustes osalejatele oli märkimisväärselt oluline võimalus *veeta meeldivalt aega* (65,7%), siis *enda tööalaselt arendamine* oli nende jaoks tunduvalt madalam motivatsioonitegur (23,2%). *Huvi projekti teema vastu* oli olulisem noorsootöötajate õpirändes (67,7%) ja noortevahetustes osalejatele (63%) kui Euroopa vabatahtlikus teenistuses osalejatele. Teiste tegevustega võrreldes olid *oma keeleoskuse arendamine, võõra riigi tundmaõppimine, enda proovile panemine* ja *meeldivalt aja veetmine* noorsootöötajate õpirändeprojektides osalejatele märgatavalt vähem olulised.

2.3. Mõju teadmistele

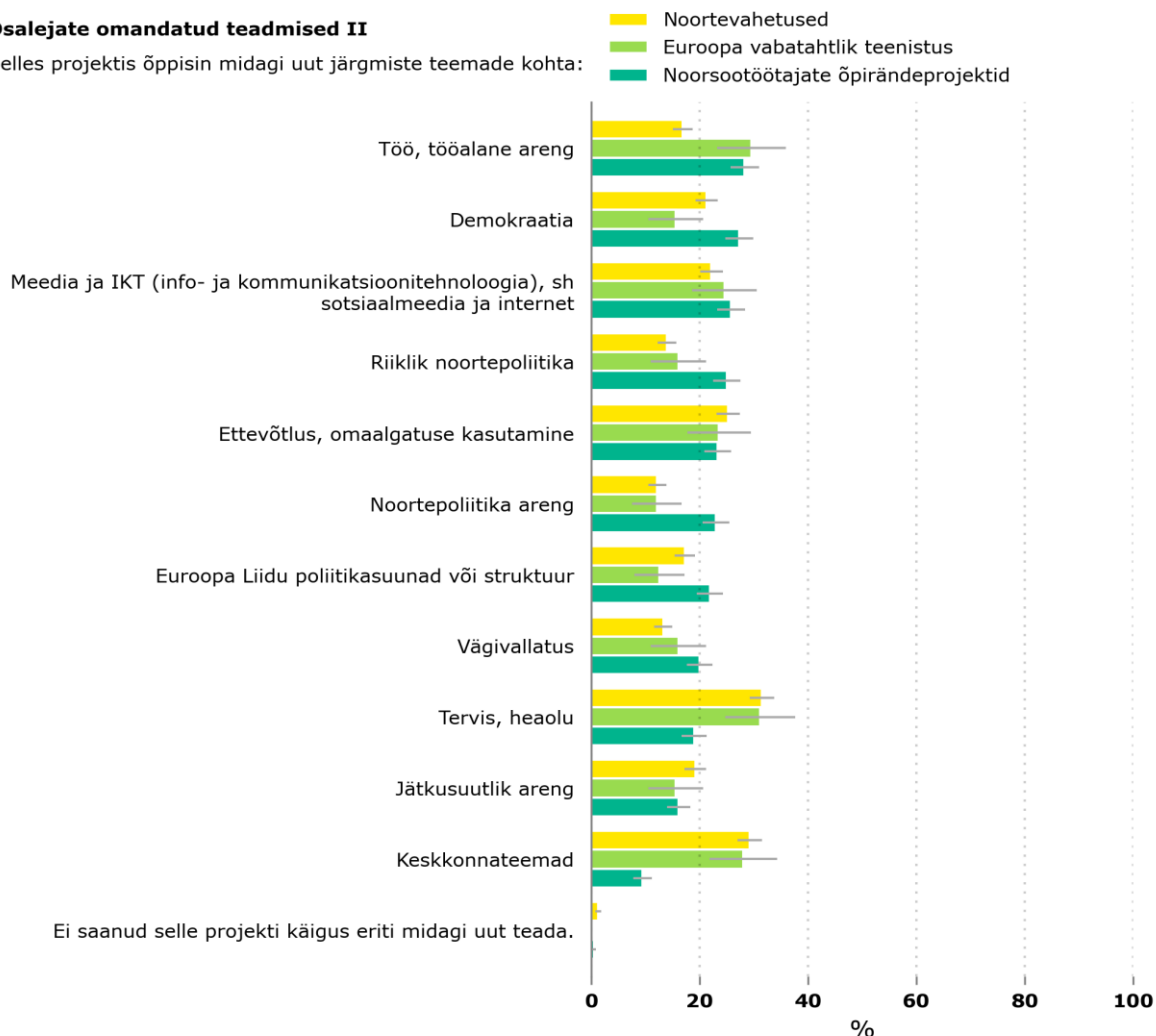
Osalejate omandatud teadmised programmi tegevuste lõikes on välja toodud joonistel 7 ja 8. Sealjuures on enam mainimist leidnud teemad ära toodud joonisel 7.

Joonis 7. Osalejate omandatud teadmised programmi tegevuste lõikes, hinnangute I plokk.

Osalejate omandatud teadmised II

Selles projektis õppisin midagi uut järgmiste teemade kohta:

Joonis 8. Osalejate omandatud teadmised programmi tegevuste lõikes, hinnangute II plokk.

Programmi tegevuste lõikes olid üsna sarnased põhiteemad, mille osas projektides osalenud vastajad tundsid, et nad on omandanud enim teadmisi. Teemavaldkondadest toodi läbivalt kõige rohkem esile *kultuurilist mitmekesisust, noori ja noorsootööd ning mitteformaalset haridust/õpet, informaalset õpet*. Samas varieerus vastajate osakaal, kes olid teema kohta midagi uut õppinud. Näiteks noortevahetustes oli 54% projektides osalejatest õppinud midagi uut *noorte, noorsootöö* kohta, samas kui Euroopa vabatahtlikus teenistuses ja noorsootöötajate õpirändes pidasid osalejad seda teemat palju olulisemaks (mõlemad veidi üle 75%).

Euroopa vabatahtlikus teenistuses omandas võrreldes noortevahetuste ja noorsootöötajate õpirändega oluliselt suurem osa vastajaid teadmisi seoses *kultuurilise mitmekesisuse* (87,9% võrreldes 75% ja 71,3%), *isikliku arengu* (68,3% võrreldes 48,8% ja 50,1%) ja *solidaarsusega raskes olukorras olevate inimeste vastu* (44,7% võrreldes 27,2% ja 35,2%).

Noortevahetuste vastajate hulgas vastajate osakaalud üldjoontes madalamad kui teiste tegevuste puhul, oluliselt on madalamad hinnangud teemadele *noored, noorsootöö* (54%), *mitteformaalne haridus/õpe, informaalne õpe* (47,3%), *haridus, koolitus, õppimine* (39%), *ebasoodsas olukorras olevate või kõrvalejäänud inimeste kaasamine ühiskonda* (28,9% võrreldes 45,7% Euroopa

vabatahtlikus teenistuses ja 44,3% noorsootöötajate õpirändes) ja *projekti arendamine ja haldamine* (25,1% võrreldes 34,7% Euroopa vabatahtlikus teenistuse ja 41,1% noorsootöötajate õpirändes).

Noorsootöötajate õpirändeprojektides osalejate vastustest ilmneb, et nad on omandanud võrdlemisi rohkem teadmisi ühiskondlik-poliitilistel teemadel võrreldes noortevahetuste ja Euroopa vabatahtliku teenistusega, näiteks teemadel *Euroopa noortepoliitika* (31,3% võrreldes 17,5% ja 22,5%), *kodakondsuse praktiseerimine ning osalemine kodanikuühiskonna tegevuses ja demokraatlikus elus* (28,8% võrreldes 20,8% ja 20,6%), *demokraatia* (27,3% võrreldes 21,3% ja 15,6%) ja *riiklik noortepoliitika* (25% võrreldes 14% ja 16,1%).

Muutustest uuringutsükli lõikes tasub esile tuua tõusu *keskkonnateemades*, mille osakaal tõusis kahe viimase uuringutsükli lõikes 18,3%-lt 28,8%-le.

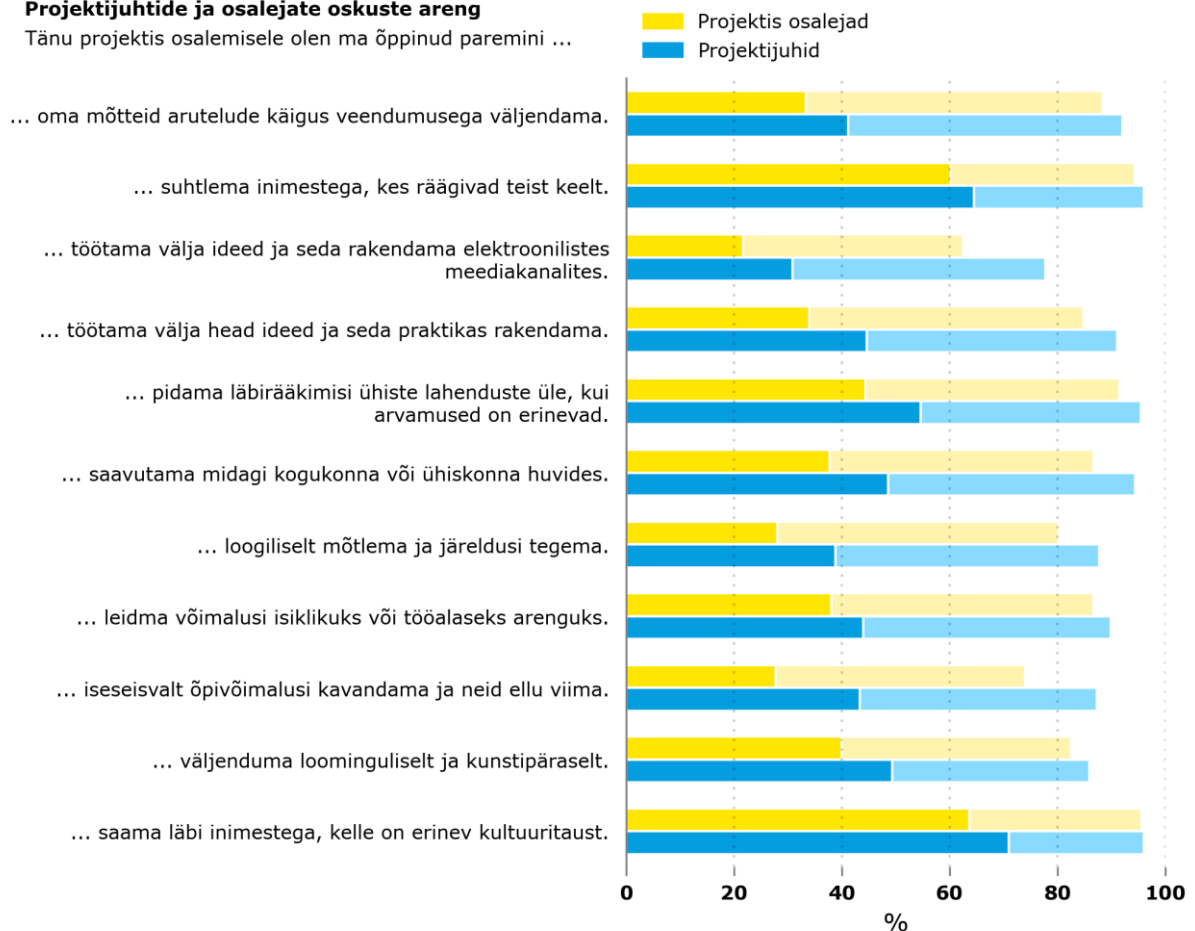

2.4. Mõju oskustele

Uuringu raames paluti projektijuhtidel hinnata enda oskuste arengut projekti käigus. Joonisel 9 on välja toodud projektijuhtide hinnangud enda oskuste arengute kohta. Tulpade tumedamad ja heledamad osad kajastavad vastavalt „Kindlasti“ ja „Teatud määral“ vastuse valinud vastajate osakaalu.

Projektijuhtide ja osalejate oskuste areng

Tänu projektis osalemisele olen ma õppinud paremini ...

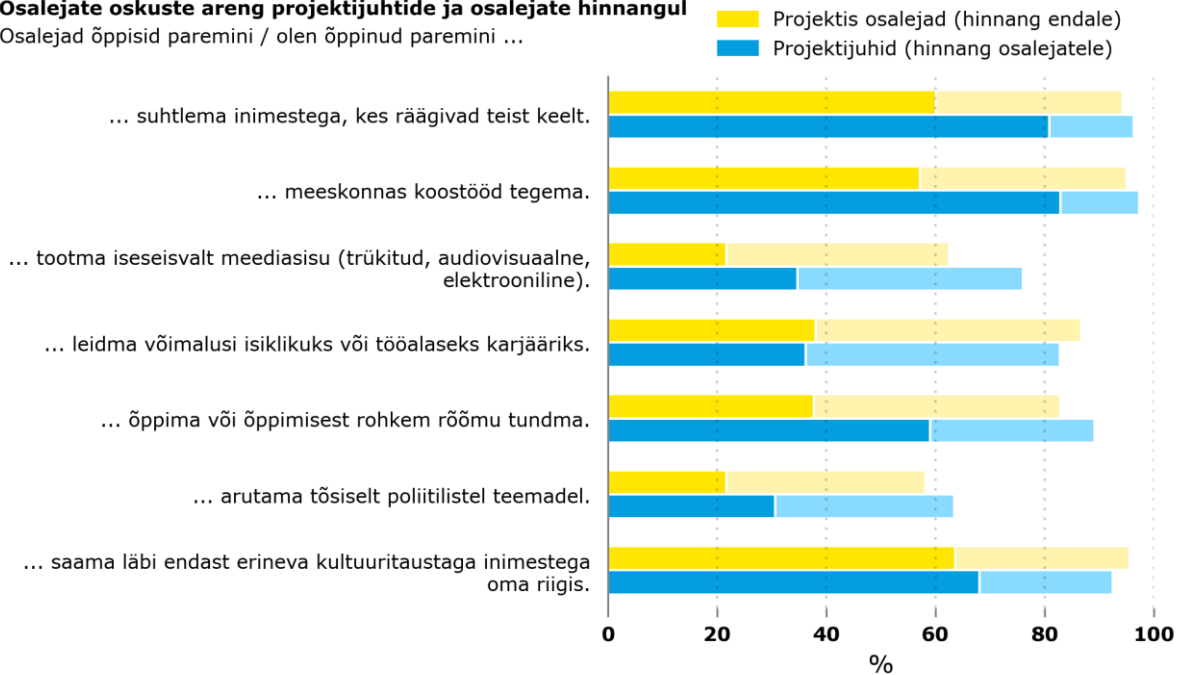
Joonis 9. Vastajate hinnangud oskuste arengule.

Oskuste arengut tunnetasid projektijuhid eelkõige *läbisaamises inimestega, kellel on erinev kultuuriline taust* (70,9%) ja *suhtluses inimestega, kes räägivad teist keelt* (64,5%).

Joonisel 10 on välja toodud projektijuhtide hinnangud projektis osalenute arengu kohta ja osalejate hinnangud enda arengu kohta erinevate oskuste näitel. Tulpade tumedamad ja heledamad osad kajastavad samuti vastavalt „Kindlasti“ ja „Teatud määral“ vastuse valinud vastajate osakaalu. Jooniselt on näha, et projektijuhid hindavad osalejate arengut enamasti kõrgemalt kui osalejad ise.

Osalejate oskuste areng projektijuhtide ja osalejate hinnangul

Osalejad õppisid paremini / olen õppinud paremini ...

Joonis 10. Vastajate hinnang osalejate oskuste arengu kohta.

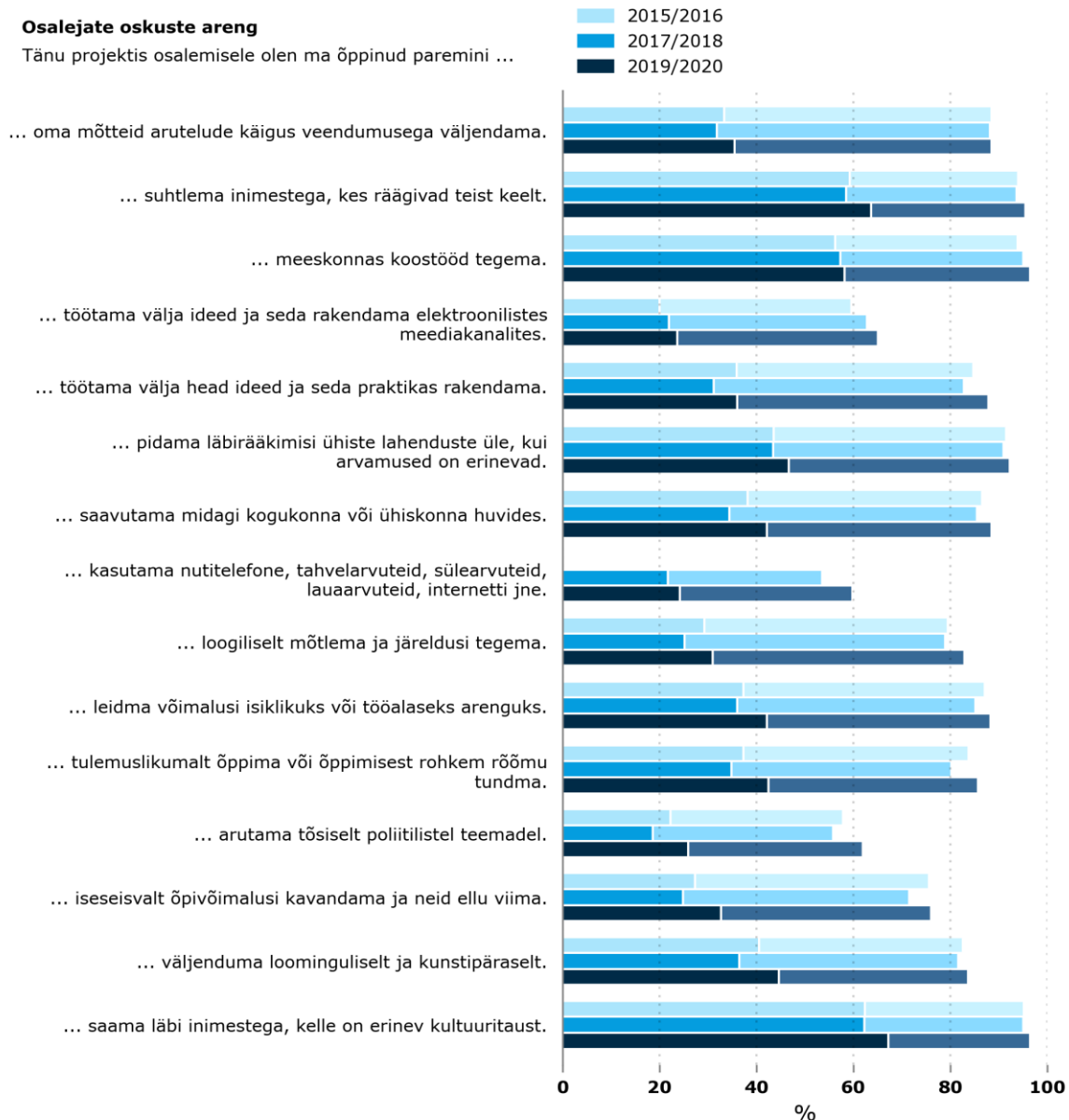
Projektijuhid tõid välja, et kõige enam õppisid osalejad *meeskonnas koostööd tegema* (82,9%), *suhtlema teist keelt rääkivate inimestega* (80,8%) ja *saama läbi endast erineva kultuuritaustaga inimestega oma riigis* (68%). Projektis osalejate vastused on sarnased projektijuhtide hinnangutega osalejate oskuste arengute kohta. Kuigi osalejate ja projektijuhtide hinnangud endile on sarnased, siis projektijuhtidel on läbivalt kõrgemad hinnangud.

Projektides osalenud tõid enim välja, et tänu projektides osalemisele on nad kindlasti *õppinud läbi saama inimestega, kellel on erinev kultuuriline taust* (73,7%), *suhtlema inimestega, kes räägivad teist keelt* (60,2%), *meeskonnas koostööd tegema* (57,2%), *pidama läbirääkimisi ühiste lahenduste üle, kui arvamused on erinevad* (44,4%) ja *väljenduma loominguliselt ja kunstipäraselt* (40%). Üldjuhul vastas rohkem osalenuid, et nad tajuvad mõju konkreetsele oskusele *teatud määral*, võrreldes osalejatega, kes mõju vastavale oskusele *kindlasti* tajusid (Joonis 11).

Projektis osalejate hinnangut enda arengule käsitleb joonis 11 kolme uuringutsükli lõikes, kuna olulisi erinevusi programmi tegevuste lõikes ei olnud. Tulpade tumedamad ja heledamad osad kajastavad vastavalt „Kindlasti“ ja „Teatud määral“ vastuse valinud vastajate osakaalu.

Osalejate oskuste areng

Tänu projektis osalemisele olen ma õppinud paremini ...

Joonis 11. Projektis osalenute hinnangud oskuste arengule uuringutsükli lõikes.

Üldiselt tunnetavad projektides osalejad, et projektides õppisid nad enim (valides vastusevariandi „Kindlasti“ saama läbi inimestega, kelle on erinev kultuuritaust (63,7%), suhtlema inimestega, kes räägivad teist keelt (60,2%) ja meeskonnas koostööd tegema (57,2%). Kõige vähem nõustuti väidetega, et projektides osalemisega õppisid osalejad paremini arutama tõsiselt poliitilistel teemadel (21,8%), loogiliselt mõtlema ja järeldusi tegema (28,1%) ja oma mõtteid arutelude käigus veendumusega väljendama (33,3%).

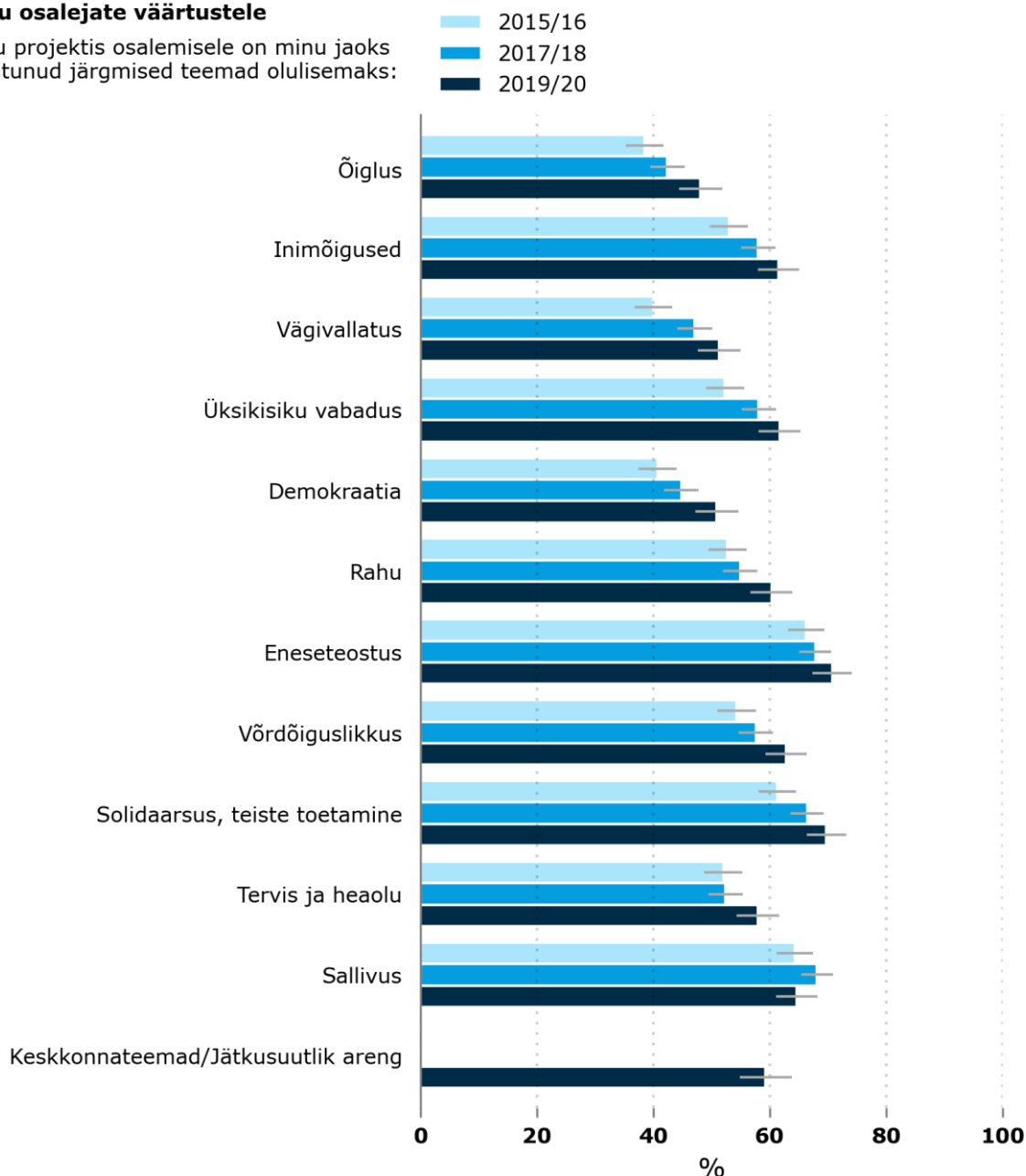
Kui vaadata üheskoos kindlalt ja teatud määral nõustujaid, osutusid lisaks tõsiselt poliitilistel teemadel arutamisele kõige vähem arenenud oskuste hulgas olevateks ka IT-oskused nagu nutitelefoni, tahvelarvuti, sülearvuti, lauaarvuti, interneti jne kasutamine ja elektroonilistes meediakanalites ideed välja töötamine ja selle rakendamine. Veel väärib märkimist, et hoolimata kindlalt nõustujate osakaalu kõikumisest uuringutsükli lõikes oli nende osakaal viimases uuringutsüklis läbivalt kõrgeim kõigi aspektide lõikes.

2.5. Mõju väärtustele

Osalejatelt küsiti, millised teemad on muutunud nende jaoks tänu Erasmus+ programmi projektis osalemisele *olulisemaks*, *vähem olulisemaks* ja või *jäänud samaks*. Joonis 12 toob kolme uuringutsükli lõikes välja, kuidas jagunevad vastused nende kohta, kelle jaoks teemad on muutunud peale projekti lõppemist *olulisemaks*.

Mõju osalejate väärtustele

Tänu projektis osalemisele on minu jaoks muutunud järgmised teemad olulisemaks:

Joonis 12. Protsent vastanutest kolme uuringutsükli lõikes, kellele muutusid joonises toodud teemad olulisemaks.

Üldiselt on projektides käsitletud teemade olulisus osalejate jaoks olnud aasta-aastalt tõusvas trendis. Erandiks on *sallivus*, mille olulisus osalejate jaoks on 2019/2020 võrreldes 2017/2018 3,5% võrra vähenenud. Teise erisusena saab välja tuua *tervise ja heaolu*, mida kahes esimeses uuringutsükli pidas

oluliseks enam-vähem võrdne osakaal vastanutest, kuid 2019/2020 oli teema osatähtsus 6% võrra tõusnud (s.o 52%-lt 58%-ni). *Keskkonnateemad ja jätkusuutlik areng* kajastusid ainult viimase uuringutsükli küsitluses.

2.6. Projektijuhtide poolt täheldatud mõju osalejatele

Projektijuhtidel paluti hinnata mõjusid, mida märgati projektis osalenute puhul.

Tabel 6. Projektijuhtide hinnang projekti mõjule projektides osalejatele uuringutsüklite lõikes.

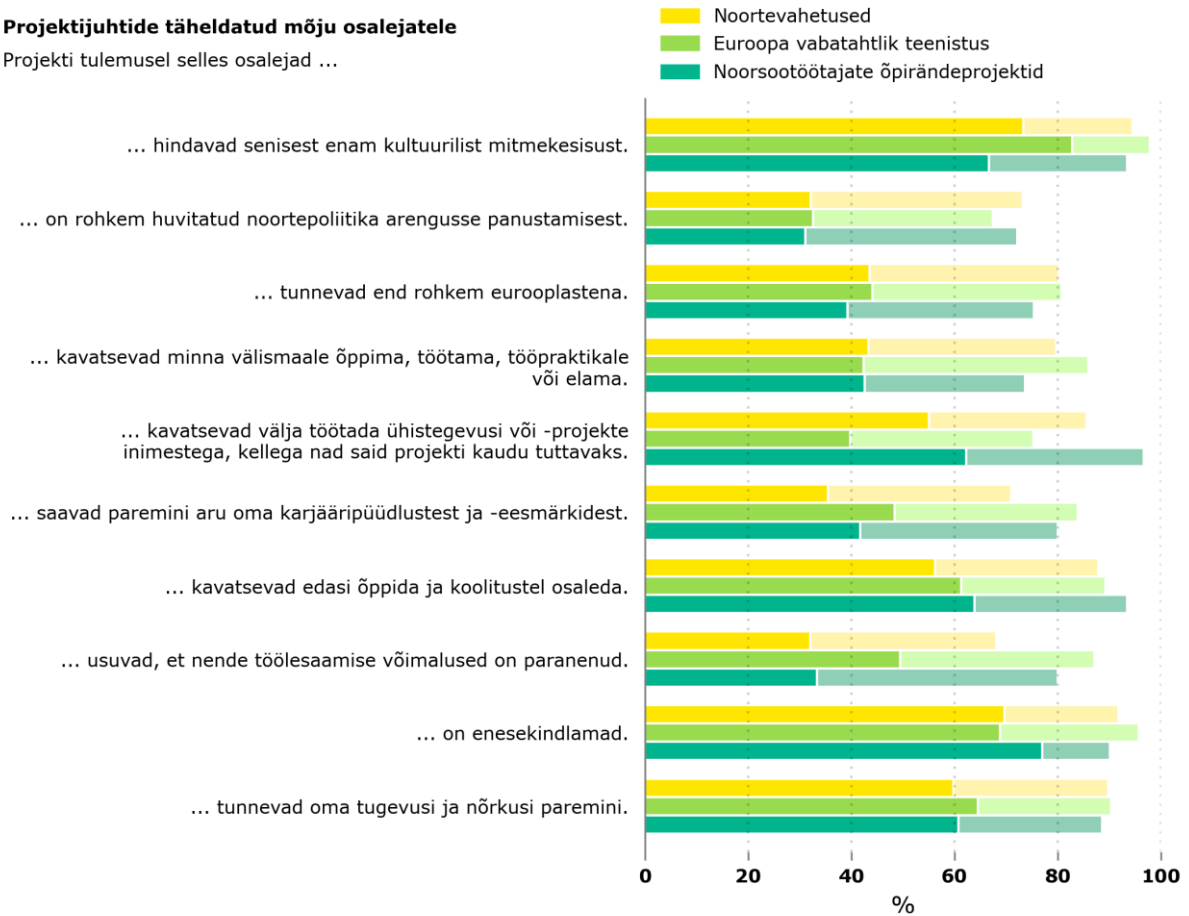
	2015/2016	2017/2018	2019/2020
	%	%	%
Projekti tulemusel selles osalejad ...			
... hindavad senisest enam kultuurilist mitmekesisust	72,9	76,3	71,7
... on enesekindlamad	71,2	73,1	66,7
... tunnevad oma tugevusi ja nõrkusi paremini	61,3	59,3	64,5
... kavatsevad edasi õppida ja koolitustel osaled	55,3	63,0	53,6
... kavatsevad välja töötada ühistegevusi või -projekte inimestega, kellega nad said projekti kaudu tuttavaks	53,3	56,3	48,5
... kavatsevad minna välismaale õppima, töötama, tööpraktikale (praktikale) või elama.	42,9	45,1	37,7
... tunnevad end rohkem eurooplastena.	41,3	42,5	47,1
... on rohkem huvitatud noortepoliitika arengusse panustamisest	35,3	29,4	33,6
... saavad paremini aru oma karjääripüüdlustest ja -eesmärkidest.	37,7	38,9	37,7
... usuvad, et nende töölesaamise võimalused on paranenud.	33,1	35,2	37,7

Tabelis 6 on välja toodud vastused, kus projektijuhid on valinud vastusevariandi „Kindlasti“. Hinnangud mõjule on kolme uuringutsükli jooksul kõigi tunnuste lõikes vähenenud, välja arvatud *oma tugevuste ja nõrkuste tunnetamine*, mis on 2019/2020 uuringutsüklis tõusnud 64,5% peale.

Programmi tegevuste lõikes on projektijuhtide hinnangud mõjule projektides osalejatele välja toodud joonisel 13. Tulpade tumedamad ja heledamad osad kajastavad vastavalt „Kindlasti“ ja „Teatud määral“ vastuse valinud vastajate osakaalu.

Projektijuhtide täheldatud mõju osalejatele

Projekti tulemusel selles osalejad ...

Joonis 13. Projektijuhtide hinnang projekti mõjule projektides osalejatele programmi tegevuste lõikes.

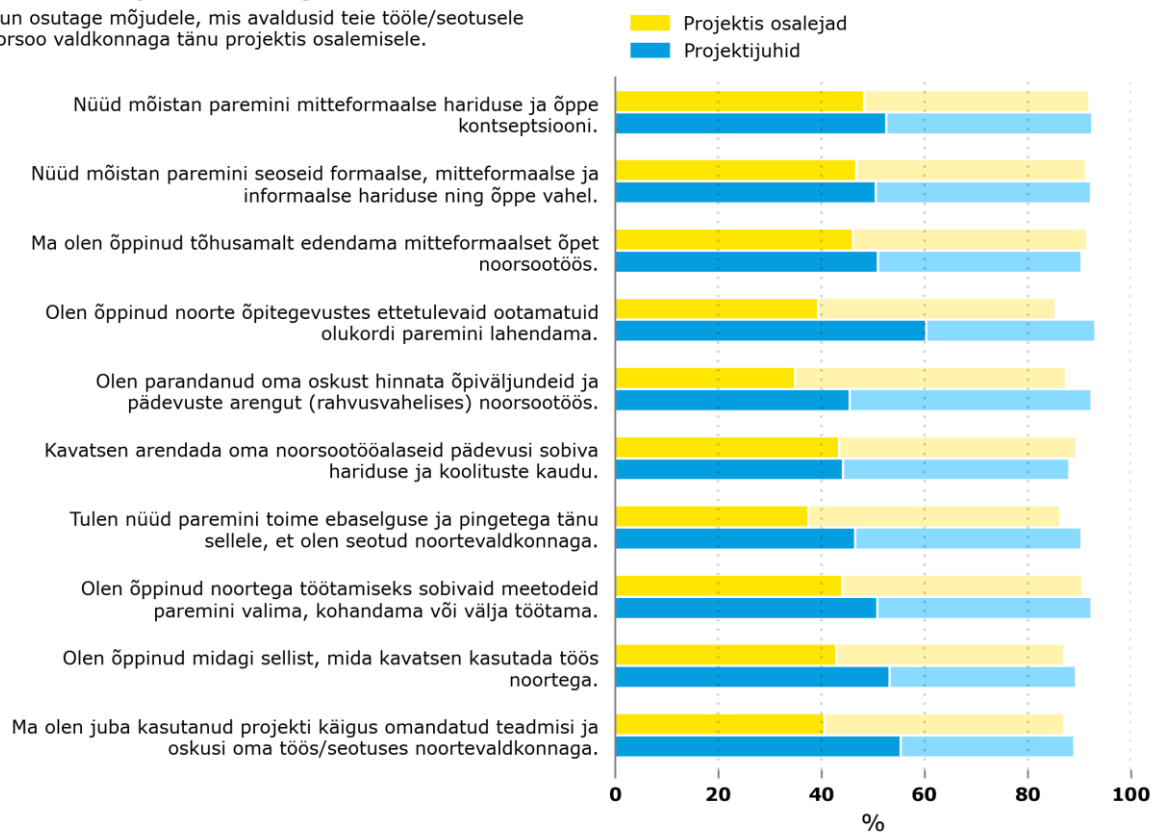
Programmi tegevuste lõikes tõid projektijuhid välja, et Euroopa vabatahtliku teenistuse projektides (82,8%) osalejad *hindavad senisest enam kultuurilist mitmekesisust* ja *usuvad, et nende tööle saamise võimalused on paranenud* (49,5%). Suurim erinevus oli vastustes *kavatsevad välja töötada ühistegevusi või -projekte inimestega, kellega nad said projekti kaudu tuttavaks* - 62,3% noorsootöötajate õpirände ja 55,1% noortevahetuste projektijuhtidest pidas seda osalejate jaoks oluliseks, kui Euroopa vabatahtliku teenistuse puhul tõi seda välja 39,8% projektijuhtidest.

2.7. Mõju noorsootöö kompetentsidele

Noorsootöö õpirände projektijuhtidel ja projektides osalenud noorsootöötajatel paluti *osutada mõjudele, mis avaldusid nende tööle/seotusele noorsoo valdkonnaga tänu projektis osalemisele*. Kokkuvõtvalt on projektijuhtide ja projektides osalejate poolt tunnetatud mõjud välja toodud joonistel 14 ja 15. Tulpade tumedamad ja heledamad osad kajastavad vastavalt „Kindlasti“ ja „Teatud määral“ vastuse valinud vastajate osakaalu.

Noorsootöökompetentside areng I

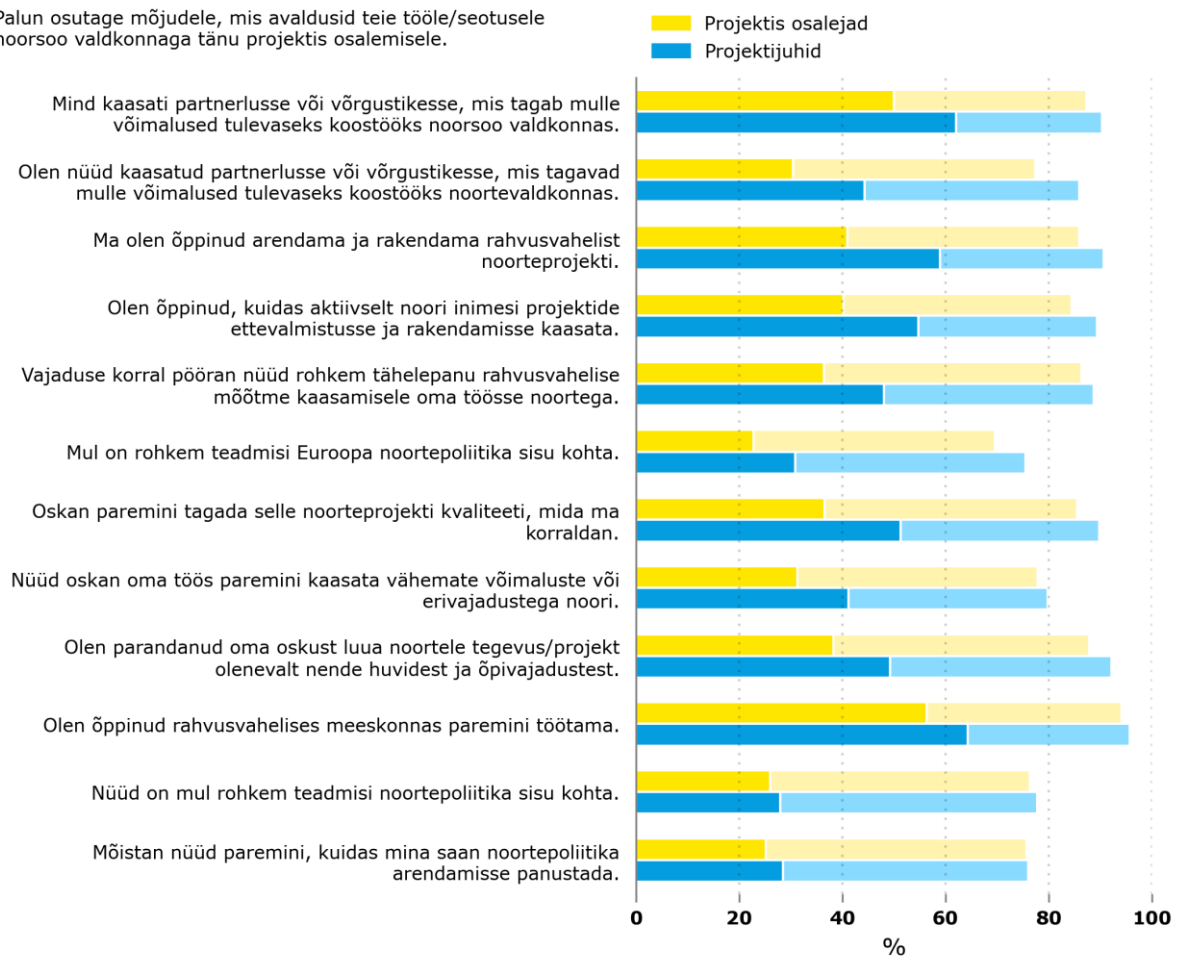
Palun osutage mõjudele, mis avaldusid teie tööle/seotusele noorsoo valdkonnaga tänu projektis osalemisele.

Joonis 14. Noorsootöötajate hinnangud mõjule, mis avaldus nende tööle või seotusele noorsootöö valdkonnaga, hinnangute I plokk.

Noorsootöökompetentside areng II

Palun osutage mõjudele, mis avaldusid teie tööle/seotusele noorsoo valdkonnaga tänu projektis osalemisele.

Joonis 15. Noorsootöötajate hinnangud mõjule, mis avaldus nende tööle või seotusele noorsootöö valdkonnaga, hinnangute II plokk.

Kõige enam tundsid projektijuhid, et nad on õppinud:

- *paremini rahvusvahelises meeskonnas töötama (64,3%),*
- *midagi sellist, mida kavatsevad kasutada töös noortega (62,1%),*
- *noorte õpitegevustes ettetulevaid ootamatuid olukordi paremini lahendama (60,3%).*

Projektides osalejad leidsid sarnaselt projektijuhtidega, et enim on nad õppinud *rahvusvahelises meeskonnas paremini töötama (56,3%)*. Oluliselt järgnevana toodi välja, et osalejaid *kaasati partnerlusse või võrgustikesse, mis tagasid neile võimalused tulevaseks koostööks noorsoo valdkonnas (50%)* ja nüüd mõistavad nad paremini *mitteformaalse hariduse ja õppe kontseptsiooni (48,3%)*. Ka selle küsimuse puhul on projektijuhtide hinnangud läbivalt kõrgemad kui osalejate omad.

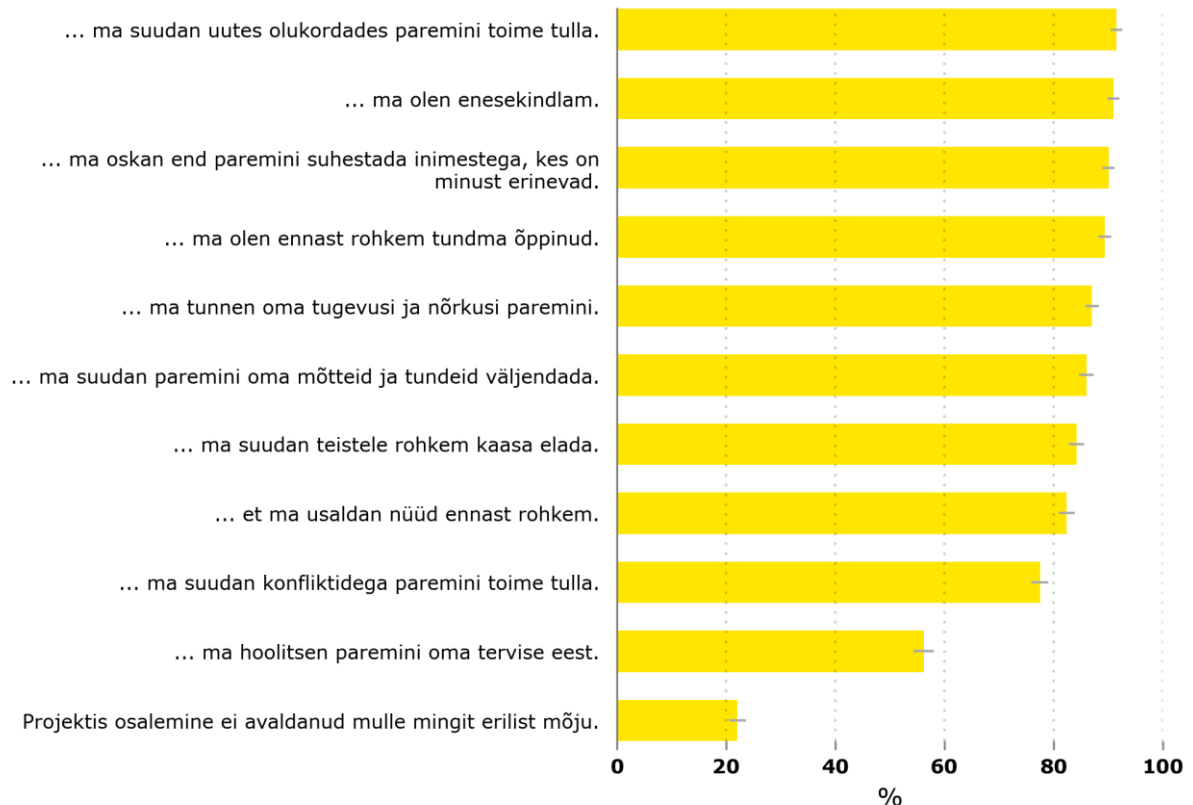
3. Projektide pikemaajalisem mõju

3.1. Mõju oskustele ja hoiakutele

Paljud projektis osalejad olid selles osalemise tulemusena endale avaldunud mõju osas väga positiivselt meelestatud (Joonis 16). Kokku üheteistkümnest etteantud oskuste ja hoiakute kategooriast kaheksa puhul märkis üle 80% osalejatest, et neile avaldus projekti tulemusena positiivne mõju.

Mõju osalejate oskustele ja hoiakutele

Pärast projektis osalemist tunnen, et ...

Joonis 16. Projekti mõju osalejate oskustele ja hoiakutele.

Positiivsetel mõjuhindangutel olid erinevused väga väikesed, samuti puudusid olulised erinevused uuringutsükli vahel. Enim toodi osalejate poolt välja, et tänu projektis osalemisele:

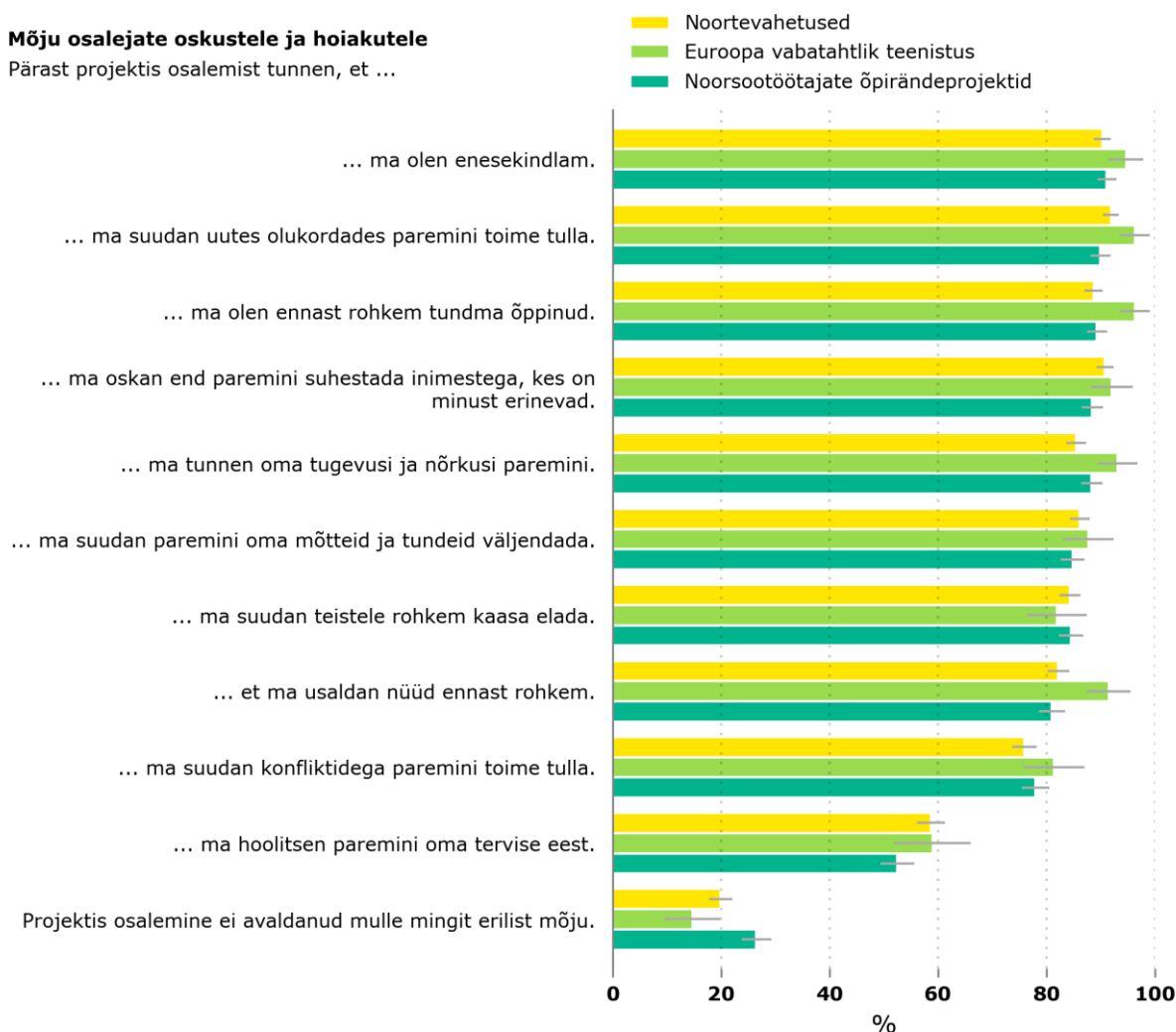
- suudetakse uutes olukordades paremini toime tulla (91,5%),
- ollakse enesekindlamad (91%) ja osatakse paremini suhestuda endast erinevate inimestega (90,1%).

Kolme uuringutsükli lõikes tõid 22,1% osalejatest siiski välja, et projektides osalemine ei avaldanud neile mingit mõju.

Programmi tegevuste lõikes varieerusid osalejate hinnangud rohkem (Joonis 17).

Mõju osalejate oskustele ja hoiakutele

Pärast projektis osalemist tunnen, et ...

Joonis 17. Projekti mõju osalejate oskustele ja hoiakutele erinevate programmi tegevuste lõikes.

Euroopa vabatahtlikus teenistuses osalejad tundsid programmist läbivalt endale enim mõju. Enamiku väidete puhul oli Euroopa vabatahtliku teenistuse puhul rohkem nõustujaid võrreldes noortevahetustes ja noorsootöötajate õpirännete projektides osalenutega. Nelja väite puhul oli Euroopa vabatahtliku teenistuse puhul erinevus ka statistiliselt oluline (*saan paremini hakkama uutes olukordades, õppisin rohkem enda kohta, olen iseseisvam, projektis osalemine ei avaldanud mulle mingit erilist mõju*) võrreldes noorsootöötajate õpirändega.

Erinevus esines aspekti *ma suudan teistele rohkem kaasa elada* puhul, kus noortevahetustes (84,3%) ja noorsootöötajate õpirändes (84,5%) osalenud tunnetavad programmi mõju suuremana võrreldes Euroopa vabatahtlikus teenistuses osalenutega (81,9%).

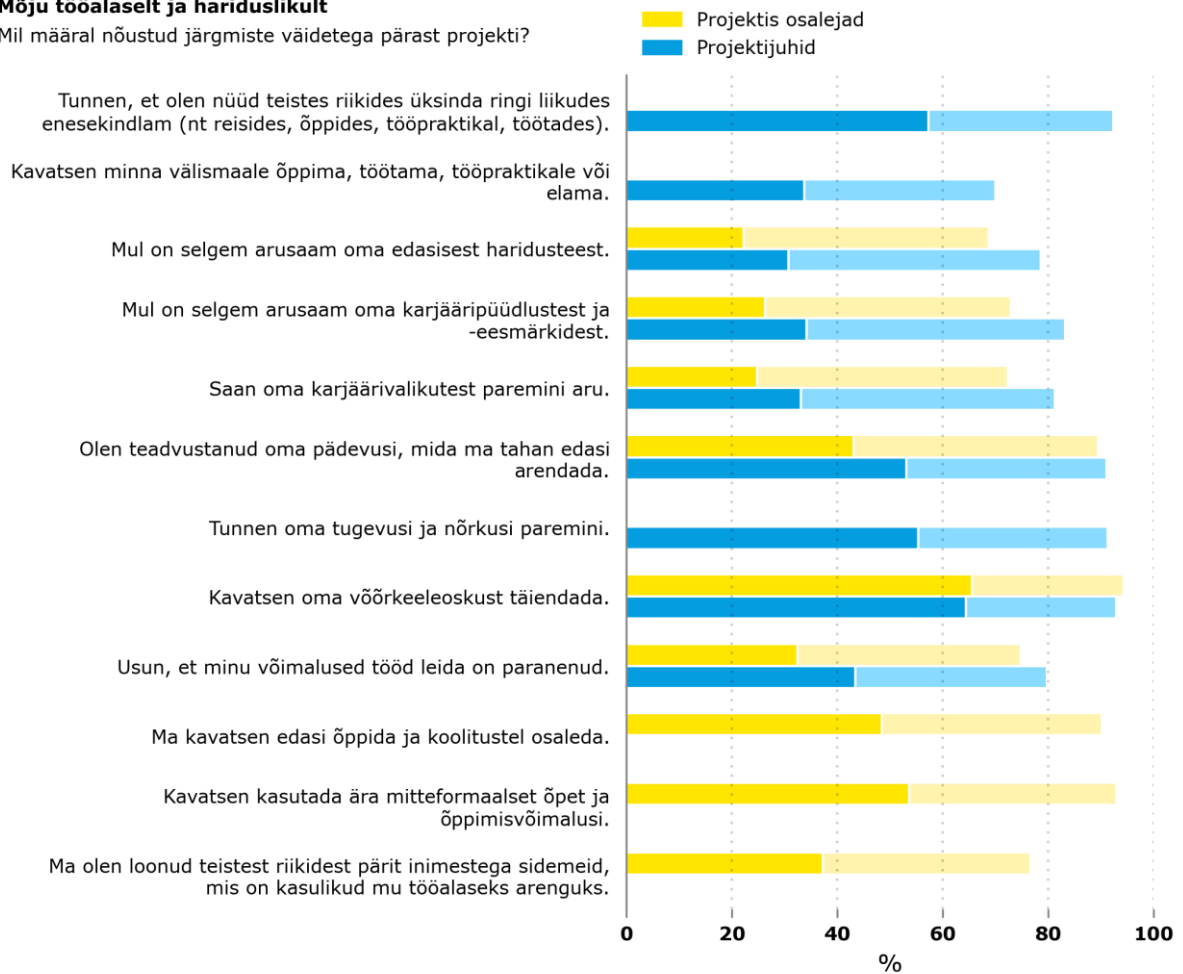
Kõige negatiivsemalt olid programmi mõju suhtes meelestatud noorsootöötajate õpirändes osalenud, kus 26,5% leidis, et projektis osalemine *ei avaldanud neile mingit erilist mõju*.

3.2. Töölane ja hariduslik mõju

Uuringus osalenud projektijuhtide ja osalejate käest uuriti, milline oli projektide mõju neile töölasele ja hariduslikult. Selle hindamiseks küsiti, millisel määral nad pärast projekti erinevate väidetega nõustuvad (Joonis 18). Tulpade tumedamad ja heledamad osad kajastavad vastavalt „Kindlasti“ ja „Teatud määral“ vastuse valinud vastajate osakaalu. Kui vastajate osakaalu näitab ainult sinine või kollane tulp, esitati see küsimus vastavalt ainult projektijuhtidele või projektides osalejatele.

Mõju töölasele ja hariduslikult

Mil määral nõustud järgmiste väidetega pärast projekti?

Joonis 18. Vastajate hinnang projekti mõjule töö- ja karjäärilastele valikutele.

Projektijuhid tõid enim välja, et tänu projektides osalemisele on neil kindlalt *plaan edasi arendada oma võõrkeeleoskust* (64,4%); *tunnevad, et on nüüd teistes riikides üksinda ringi liikudes enesekindlamad* (57,3%) ning *tunnetavad paremini oma tugevusi ja nõrkuseid* (53%).

Sarnaselt projektijuhtidele tõid projektides osalejad enim välja, et tänu projektides osalemisele on neil kindlalt *plaan edasi arendada oma võõrkeeleoskust* (64,4%). Järgmisena mainiti enim *kavatsust kasutada mitteformaalselt õpet ja õppimisvõimalusi* (53,7%) ja kolmandana *edasi õppida ning koolitustel osaleda* (48,5%).

Uuringutsükleid ei ole eraldi joonisel esitatud, kuna erinevused ei olnud märkimisväärselt suured. Siiski väärrib märkimist, et nende löikes on projektijuhid hinnanud uuringutsükli 2019/2020 võrreldes esimese uuringutsükliga tähtsamaks kolme mõju:

- *selgem arusaam oma edasisest haridusest* (kasv 29,9%lt 38,5%-le),
- *selgem arusaam oma karjääripüüdlustest ja -eesmärkidest* (kasv 32,7%-lt 41,3%-le) ja
- *karjäärivalikutest paremini aru saamist* (kasv 32,7%lt 38%-le).

Teiste sõnadega on projektijuhtide hinnangul kolme uuringutsükli löikes muutunud programmi mõju nende hariduse ja karjääriga seotud eesmärkidele ning valikutele olulisemaks.

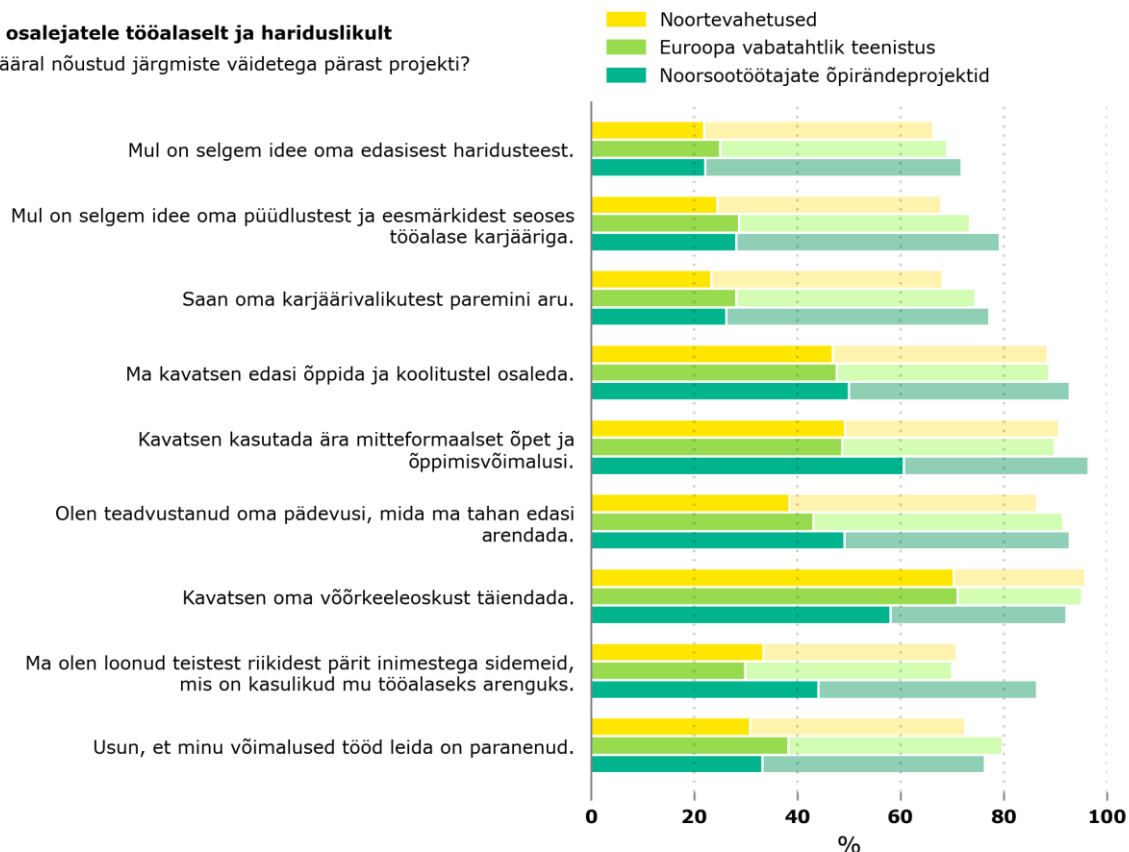
Programmi tegevuste löikes erinesid nii projektijuhtide kui ka projektides osalejate vastused. Projektijuhtide vastused on välja toodud joonisel 19.

Euroopa vabatahtliku teenistuse projektijuhtide hulgas oli väidetega kindlalt nõustujaid läbivalt väiksem osakaal võrreldes noortevahetuste ja noorsootöötajate õpirände projektijuhtidega. Noorsootöötajate õpirände projektijuhid nõustusid kindlalt enim väidetega, et pärast projekti *tunnevad nad oma tugevusi ja nõrkuseid paremini* (70,2%) ja *nad on teadvustanud pädevusi, mida soovivad edasi arendada* (68,4%). Noortevahetuste puhul oli populaarseimaks vastusevariandiks *kavatsus enda võõrkeeleoskust täiendada* (68,2%).

Projektides osalejate vastused erinevate programmi tegevustes löikes on välja toodud joonisel 19. Tulpade tumedamad ja heledamad osad kajastavad vastavalt „Kindlasti“ ja „Teatud määral“ vastuse valinud vastajate osakaalu.

Mõju osalejatele töölaselt ja hariduslikult

Mil määral nõustud järgmiste väidetega pärast projekti?

Joonis 19. Osalejate hinnang projekti mõjule töölaselt ja hariduslikult programmi tegevuste lõikes.

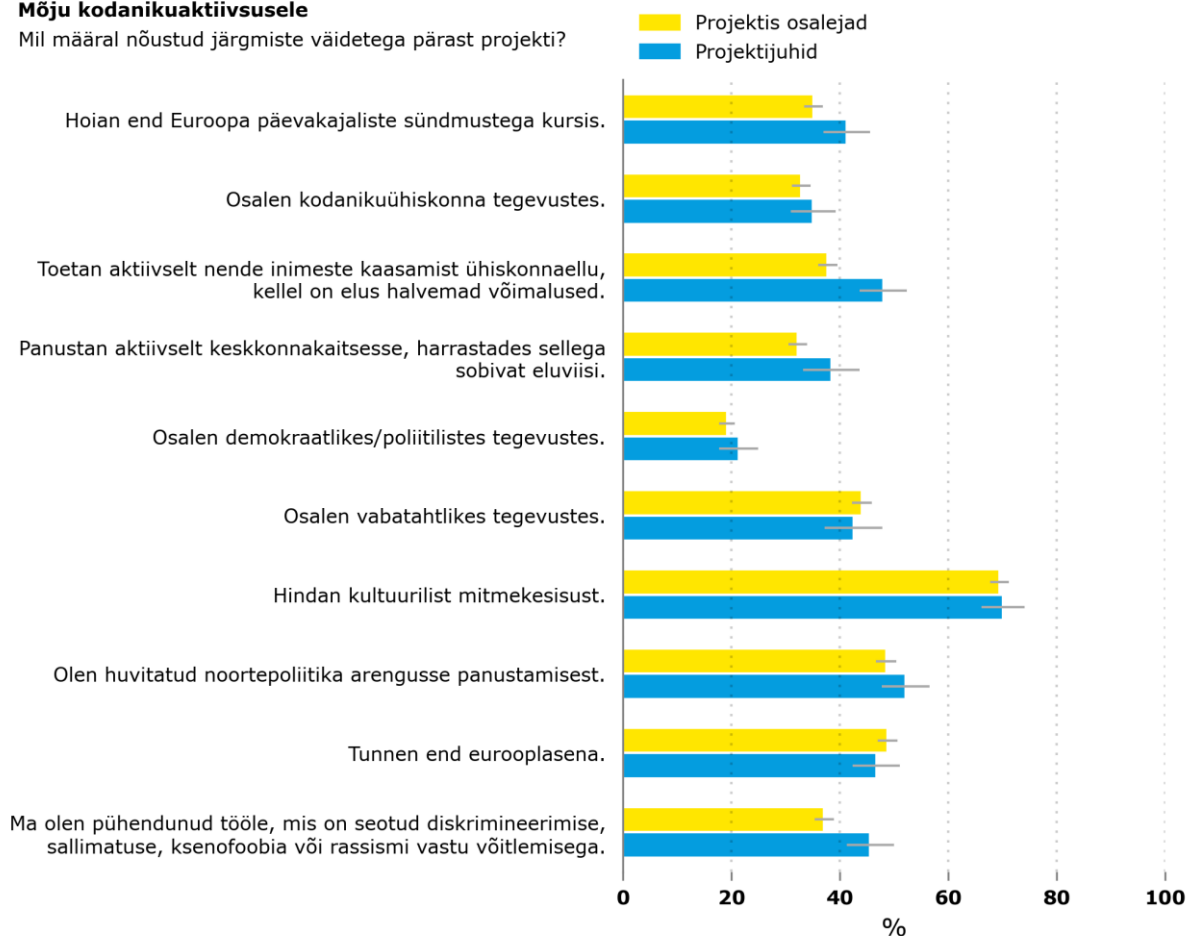
Võrreldes teiste tegevustega olid noorsootöötajate õpirände projektides osalenud vastajad kindlamad, et edaspidi kasutavad ära mitteformaalset õpet ja õppimisvõimalusi (60,6%), teadvustasid oma pädevusi, mida tahavad edasi arendada (49,1%) ning hindasid, et on rohkem loonud teistest riikidest pärit inimestega sidemeid, mis on kasulikud nende tööalaseks arenguks (44,1%). Noortevahetuste ja Euroopa vabatahtliku teenistuse projektides osalejad kavatsesid enim projekti tulemusel kindlalt arendada enda võõrkeeleoskust (vastavalt 70,3% ja 71,1% osalejatest).

3.3. Mõju kodanikuaktiivsusele

Projektijuhtidelt ja projektis osalejatelt küsiti projekti mõju kohta erinevate kodanikuühiskonnas osalemise aktiivsuse aspektide lõikes (Joonis 20). Kajastatud on osakaal vastajatest, kes leidsid, et muutusid vastavas aspektis peale projekti lõppu aktiivsemaks.

Mõju kodanikuaktiivsusele

Mil määral nõustud järgmiste väidetega pärast projekti?

Joonis 20. Projektijuhtide ja projektis osalejate hinnang mõjule aktiivseks kodanikuks olemise aspektides.

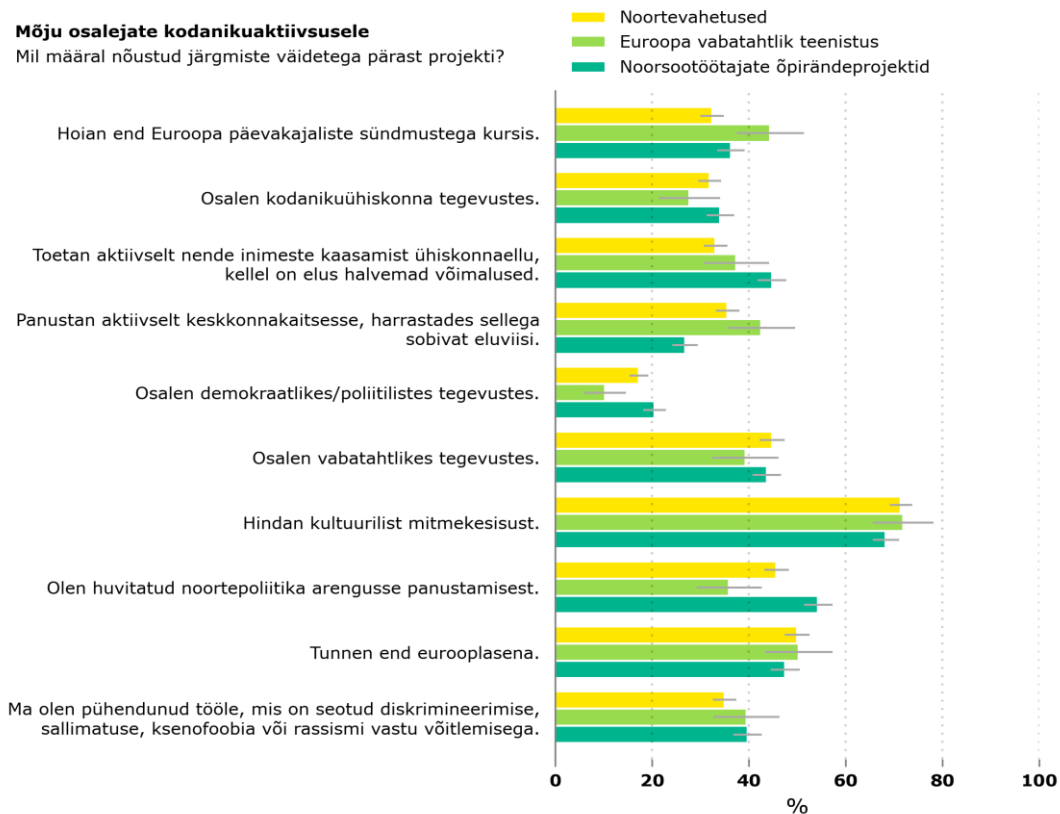
Projektijuhid hindasid enamikke pärast projekti lõppu avalduvaid mõjusid olulisemaks võrreldes projektides osalejatega. Osalejad eristusid vaid *vabatahtlikes tegevustes osalemises* ja *end eurooplasena tundmises*, milles nad on võrreldes projektijuhtidega peale projekti lõppu aktiivsemad. Nii projektijuhid kui projektis osalejad tajusid enim mõju *kultuurilise mitmekesisuse hindamisele* (vastavalt 70,1% ja 69,4%), samas kui vähim mõju tajusid mõlemad *demokraatlikes/poliitilistes tegevustes osalemisele* (vastavalt 21,3% ja 19,2%).

Kolme uuringutsükli lõikes on projektides osalejate puhul esimese ja viimase uuringutsükli võrdluses enamike väidetega nõustumise tase tõusnud või samaks jäänud, mistõttu ei ole ka selgitavat joonist lisatud. Projektijuhtide puhul on uuringutsükelite lõikes mitmete väidetega nõustumine vähenenud — näiteks 2015/2016 hindas 38,8% projektijuhtidest, et nad *osalevad projekti kodanikuühiskonna tegevustes rohkem kui enne*, 24,5% *demokraatlikes/poliitilistes tegevustes* ning 55,8% *noortepoliitika arengusse panustamisel*. Uuringutsükli 2019/2020 olid nõustujate osakaalud langenud vastavalt 35,2%-le, 20,3%-le ja 51,6%-le.

Projekti tegevuste lõikes oli nii projektijuhtide kui projektides osalejate puhul erinevusi. Noorsootöötajate õpirände projektijuhid hoiavad tänu projektis osalemisele võrreldes teiste programmi tegevustega *ennast rohkem kursis Euroopa päevakajaliste sündmustega* (52,6%) ja *osalevad kodanikuühiskonna tegevustes* (47,4%) ning *demokraatlikes/poliitilistes tegevustes* (31,6%). Euroopa vabatahtliku teenistuse projektijuhtide mõjuhinnangud olid teiste programmi tegevustega

võrreldes pigem madalamad, ainsaks erandiks osutus kõrgeim hinnang *kultuurilise mitmekesisuse hindamisele* (73%). Mõju *aktiivselt keskkonnakaitsesse panustamisele* peavad ülekaalukalt olulisimaks noortevahetuste projektijuhid (43,2%), samas kui teiste programmi tegevuste puhul jäi seda mõju tunnetanute arv veidi alla 30%.

Programmi tegevuste lõikes on projektide osalejate vastused välja toodud joonisel 21. Osakaalud on esitatud projektis osalejatega, kes nõustusid väitega, et on kodanikuaktiivsusega seotud tegevusega seotud rohkem kui enne projekti. Kajastatud on osakaal vastajatest, kes leidsid, et muutusid vastavas aspektis peale projekti lõppu aktiivsemaks.

Joonis 21. Projektis osalejate hinnang mõjule kodanikuaktiivsuse aspektide osas programmi tegevuste lõikes.

Võrreldes teiste tegevustega hoiavad Euroopa vabatahtliku teenistuse osalejad *ennast pärast projekti rohkem kursis Euroopa päevakajaliste sündmustega* (44,4%) ja *panustavad aktiivsemalt keskkonnakaitsesse* (42,6%).

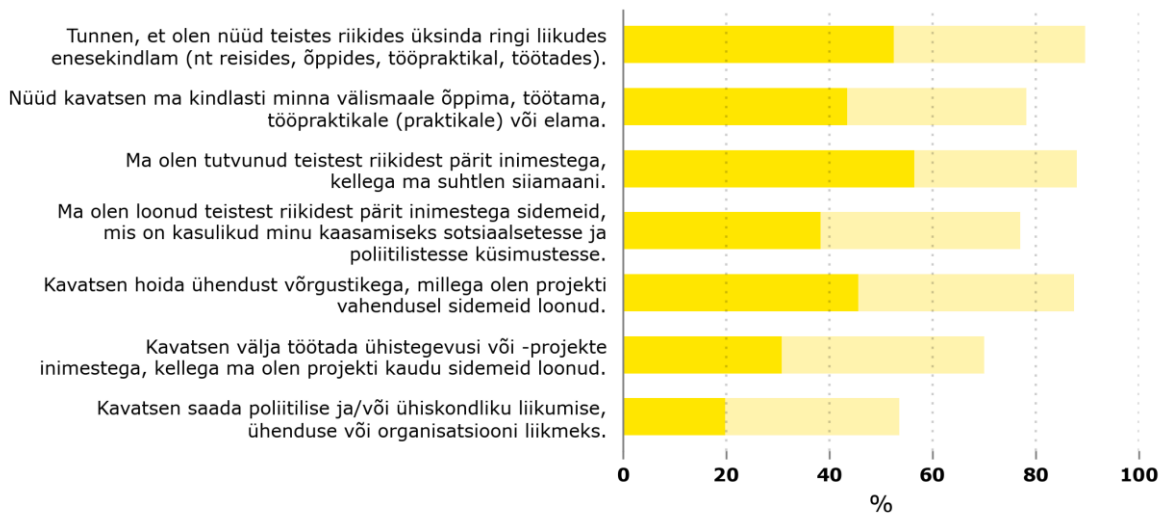
Noorsootöötajate õpirändes osalejad tajusid teiste tegevustega võrreldes enim mõju mitmele kodanikuaktiivsuse aspektile. Peale projekti ollakse enam *huvitatud noortepoliitika arengusse panustamisest* (54,3%), *toetatakse aktiivselt elus halvemate võimalustega inimeste kaasamist ühiskonnaellu* (44,8%), *osaletakse kodanikuühiskonna tegevustes* (34,1%), *osaletakse demokraatlikes/poliitilistes tegevustes* (19,2%). Võrreldes teistes tegevustes osalenutega panustavad noorsootöötajate õpirändes osalenud vastajad vähem *aktiivselt keskkonnakaitsesse* ja harrastavad vähem *sellega seotud eluviisi*.

3.4. Mõju rahvusvahelistumisele

Projektis osalejatelt uuriti projekti mõju kohta seoses rahvusvahelisuse dimensioonidega, mh seoses välismaale mineku plaanide ja kontaktide loomisega teistes riikides (Joonis 22). Tulpade tumedamad ja heledamad osad kajastavad vastavalt „Kindlasti“ ja „Teatud määral“ vastuse valinud vastajate osakaalu.

Mõju osalejate rahvusvahelisusele

Mil määral nõustud järgmiste väidetega pärast projekti?

Joonis 22. Osalejate hinnang projekti mõjule seoses rahvusvahelisuse dimensioonidega.

Projektis osalejad tõid enim välja, et tänu projektile on nad *tutvunud inimestega, kellega suhtlevad siamaani* (56,4%), *tunnetavad, et on teistes riikides üksinda ringi liikudes enesekindlamad* (52,5%) ja *kavatsevad ühendust hoida võrgustikega, kellega on projekti kaudu sidemeid loonud* (45,6%). Uuringutsüklite lõikes olulisi erinevusi ei ole, pigem on ajas stabiilselt suurenenud väidetega nõustumine.

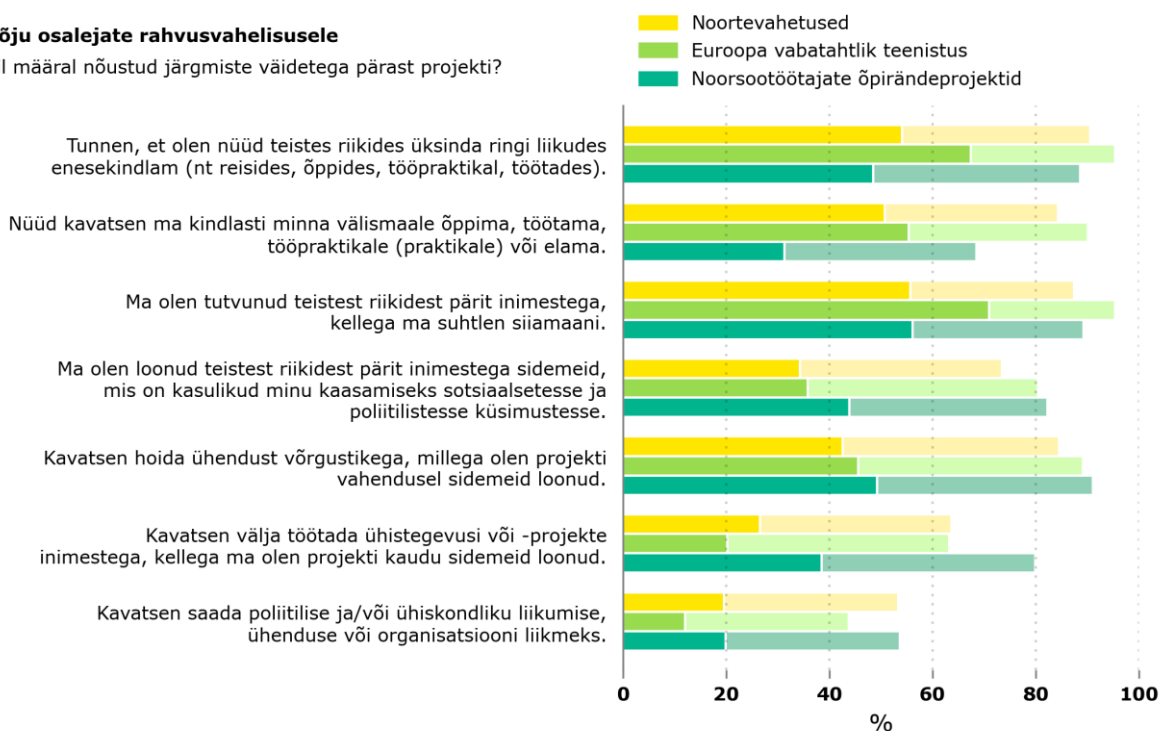
Projektijuhtide ja projektis osalejate vastused olid sarnased, ent võrreldes projektijuhtidega kavatseb suurem osakaal projektis osalejatest *minna välismaale õppima, töötama, tööpraktikale (praktikale) või elama*.

Vastused mõjule rahvusvahelisuse dimensioonidele erinevad programmi tegevuste lõikes (joonis 23). Tulpade tumedamad ja heledamad osad kajastavad vastavalt „Kindlasti“ ja „Teatud määral“ vastuse valinud vastajate osakaalu.

Mõju osalejate rahvusvahelisusele

Mil määral nõustud järgmiste väidetega pärast projekti?

Joonis 23. Osalejate hinnang projekti mõjule seoses rahvusvahelisuse dimensioonidega programmi tegevuste lõikes.

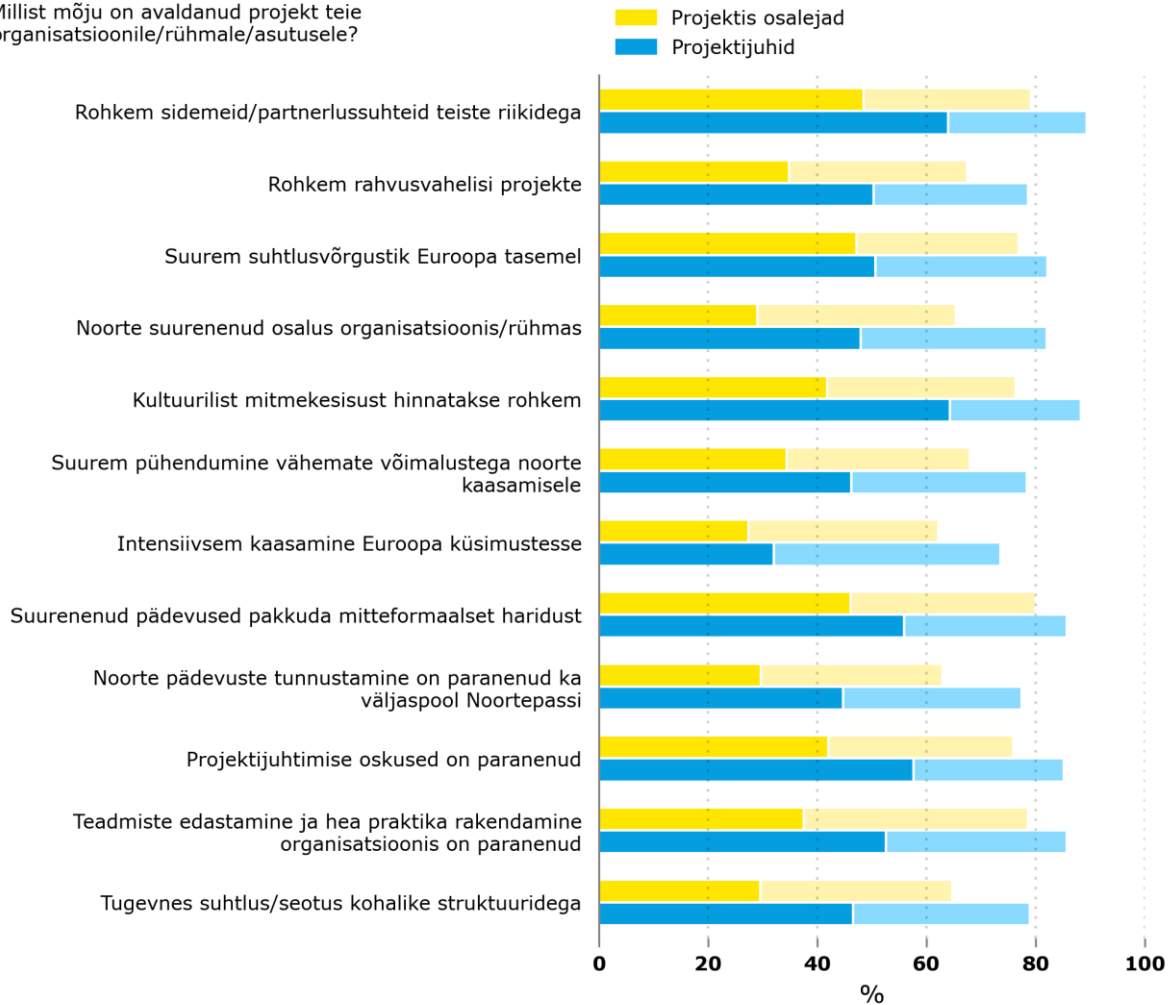
Enim erinesid hinnangud Euroopa vabatahtliku teenistuse osalejate puhul. Võrreldes teiste Erasmus+ programmi tegevustega hindasid nad kõrgemalt kindlat mõju sellele, et nad on *tutvunud teistest riikidest pärit inimestega, kellega suheldakse siamaani (71%), teistes riikides üksinda ringi liikudes enesekindlamad (67,4%) ja kavatsevad minna nüüd välismaale õppima, töötama, praktikale või elama (55,4%)*. Samas hindasid nad teistes programmi tegevustes osalejatega võrreldes madalamalt kindlat kavatsust *töötada programmides osalejatega välja ühistegevusi (20,2%) ja saamist poliitilise ja/või ühiskondliku organisatsiooni liikmeks (12%)*. Nimetatud kaks hinnangut oli muidu madalaimad ka teiste puhul.

3.5. Mõju organisatsioonile, noortegrupile või asutusele

Projektijuhtidelt ja projektides osalejatelt küsiti projekti mõju kohta nende organisatsioonile (Joonis 24). Tulpade tumedamad ja heledamad osad kajastavad vastavalt „Kindlasti“ ja „Teatud määral“ vastuse valinud vastajate osakaalu.

Mõju organisatsioonile, rühmale, asutusele

Millist mõju on avaldanud projekt teie organisatsioonile/rühmale/asutusele?

Joonis 24. Projektis osalejate ja projektijuhtide hinnangud mõjudele nende organisatsioonile.

Projektis osalejate ja projektijuhtide hinnangud projektis osalemise mõjule nende organisatsioonile, rühmale või asutusele on üsna sarnase jaotusega, eriti kui vaadata kindlalt ja teatud määral nõustujaid tervikuna. Projektijuhtide hinnangud on aga läbivalt kõrgemad nii kindlalt kui teatud määral nõustujate osas. Sealjuures on suurim erinevus hinnangutes mõjule seoses *noorte suurenenud osalusega organisatsioonis või noortegupis, noorte pädevuste tunnustamise paranemisele ka väljaspool Noortepassi ja suhtluse/seotuse tugevnemisele kohalike struktuuridega*.

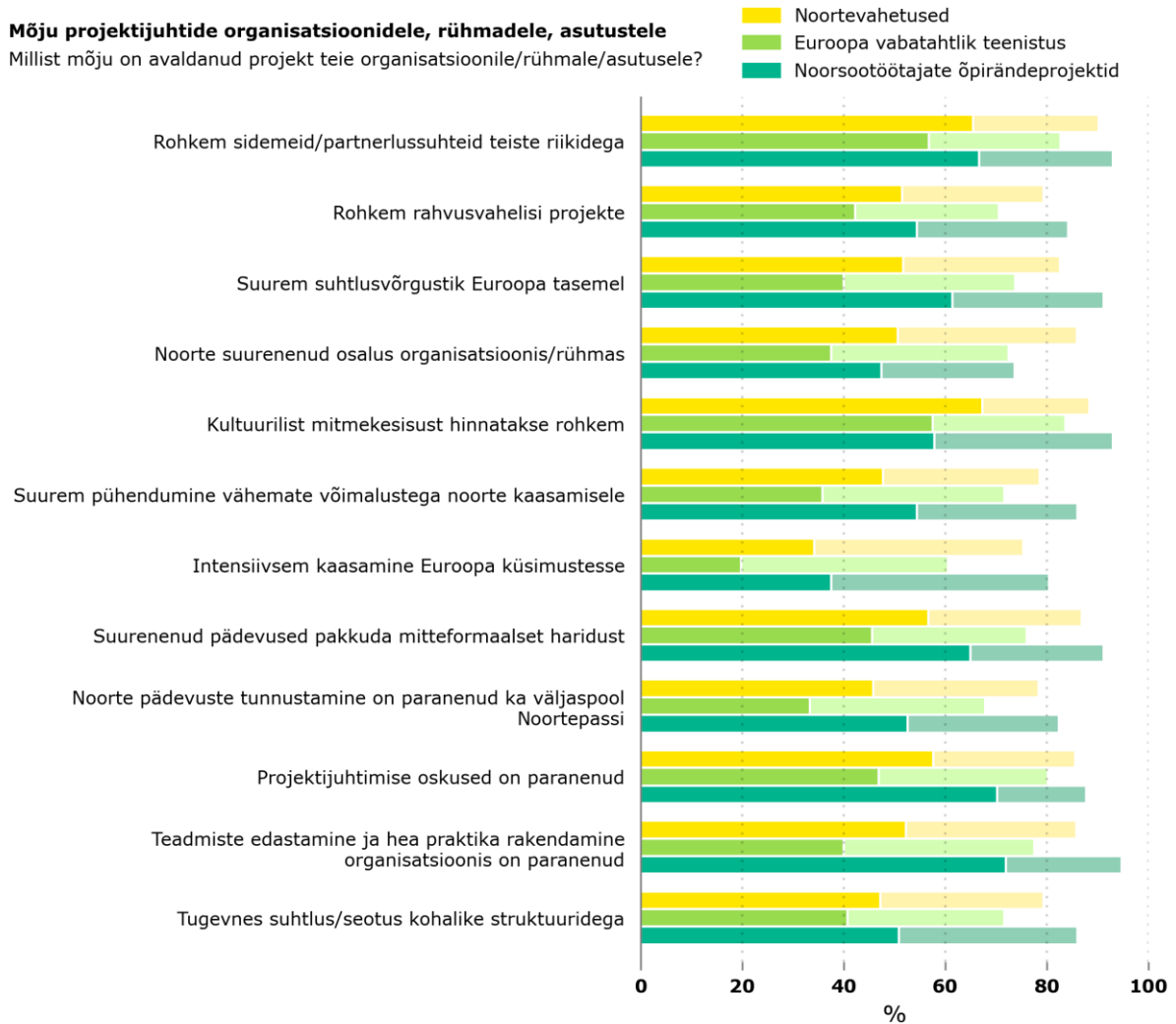
Projektijuhtide hulgas tõusevad esile mõju *kultuurilise mitmekesisuse rohkemale hindamisele (64,3%) ja rohkematele sidemetele ja partnerlussuhetele teiste riikidega (64%)*. Projektis osalejate vastustes olid kindlalt nõustujate hinnangute erinevused väiksemad. Olulisena toodi välja mõju *suuremale suhtlusvõrgustikule Euroopa tasemel (47,2%) ja suurematele pädevustele mitteformaalse hariduse pakkumisel (46,1%)*.³

Kolme uuringutsükli lõikes on projektijuhtide ja projektides osalejate hulgas organisatsioonile avaldunud mõju osas kindlalt nõustujate osakaal suurenenud. Ainus erand esines projektijuhtide

³ Uuringutsükli 2015/2016 ei olnud osalejate küsimustikus kasutusel variante *suurem suhtlusvõrgustik Euroopa tasemel ja tugevnes suhtlus/seotus kohalike struktuuridega*.

vastustes *koostööle Euroopa tasandil*, kus 2015/2016 nõustus selle väitega 51,3% projektijuhtidest, aga 2019/2020 oli see langenud 50,4%-le.

Programmi tegevuste lõikes oli nii projektijuhtide kui ka projektides osalejate puhul erinevusi. Projektijuhtide vastused on programmi tegevuste lõikes välja toodud joonisel 25. Tulpade tumedamad ja heledamad osad kajastavad vastavalt „Kindlasti“ ja „Teatud määral“ vastuse valinud vastajate osakaalu.

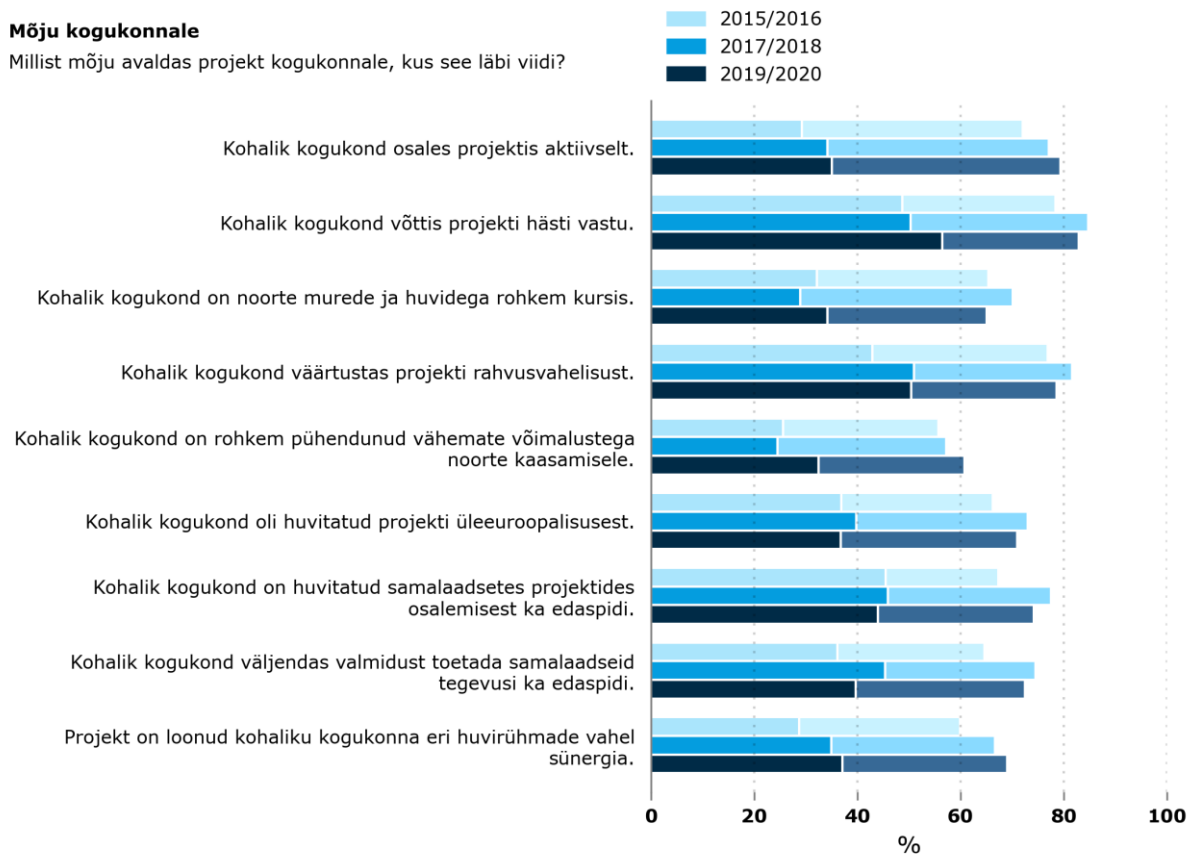
Joonis 25. Projektijuhtide hinnangud nende organisatsioonile avaldatud mõjule⁴.

Noorsootöötajate õpirände projektijuhid hindavad enim, et tänu projektile on organisatsioonis *paranenud teadmiste edastamine ja hea praktika* (71,9%) ja *projektijuhtimise oskused* (70,2%). Noortevahetuste ning Euroopa vabatahtliku teenistuse projektijuhtide hinnangul on organisatsioonile oluliseim olnud *kultuurilise mitmekesisuse hindamine kasv* (vastavalt 67,3% ja 57,5%). Euroopa vabatahtliku teenistuse projektijuhtide hinnangud on läbivalt kõige madalamad.

⁴ Vastusevariant „increased application of open educational resources“ kajastus ainult esimeses uuringtsükklis.

3.6. Mõju kogukonnale, kus projekt läbi viidi

Projektijuhtidelt küsiti, millist mõju avaldas projekt kogukonnale, kus projekt läbi viidi. Vastused kolme uuringutsükli lõikes on välja toodud joonisel 26. Tulpade tumedamad ja heledamad osad kajastavad vastavalt „Kindlasti“ ja „Teatud määral“ vastuse valinud vastajate osakaalu.

Joonis 26. Projektijuhtide hinnangud mõjule kogukonnale, kus projekt läbi viidi, uuringutsüklite lõikes.

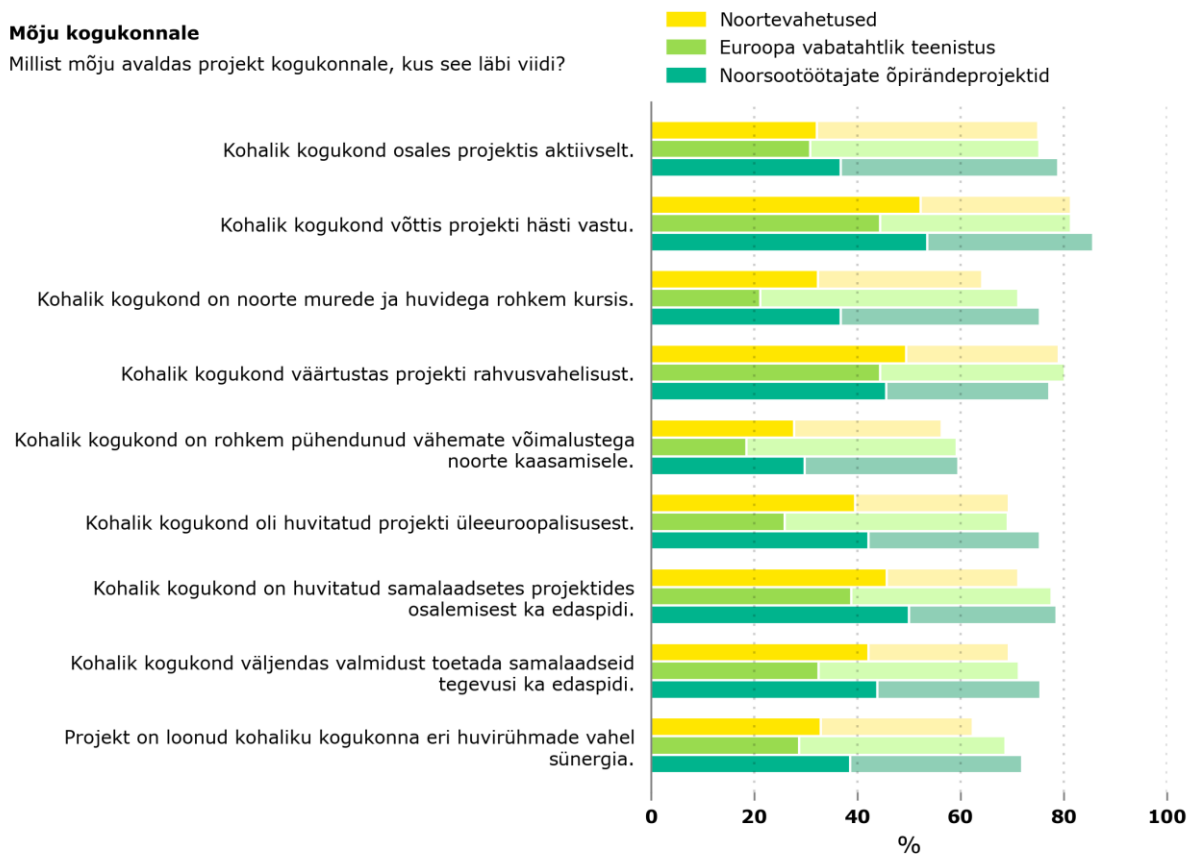
Kolme uuringutsükli lõikes kokku nõustuti enim väidetega, et kohalik kogukond võttis projekti hästi vastu (51,3%), väärtustas projekti rahvusvahelisust (48,3%) ja on huvitatud samalaadsetes projektides osalemisest ka edaspidi (45,3%).

Üldiselt on enamiku tunnuste lõikes projektijuhtide hinnangul mõju kogukonnale tõusnud. Võrreldes 2017/2018 uuringuga on projektijuhid 2019/2020 hinnanud mõjusid väiksemaks vastustes küsimustele: ka edaspidi samalaadsete tegevuste toetamise valmiduse väljendamisega kohaliku kogukonna poolt (langus 45,4%-lt 39,7%-le) ja kohaliku kogukonna huviga projekti üleeuroopalisuse suhtes (langus 39,8%-lt 36,8%-le).

Programmi tegevuste lõikes on vastused välja toodud joonisel 27. Tulpade tumedamad ja heledamad osad kajastavad vastavalt „Kindlasti“ ja „Teatud määral“ vastuse valinud vastajate osakaalu.

Mõju kogukonnale

Millist mõju avaldas projekt kogukonnale, kus see läbi viidi?

Joonis 27. Programmi tegevuste lõikes esitatud projektijuhtide hinnangud mõjule kogukonnale, kus projekt läbi viidi.

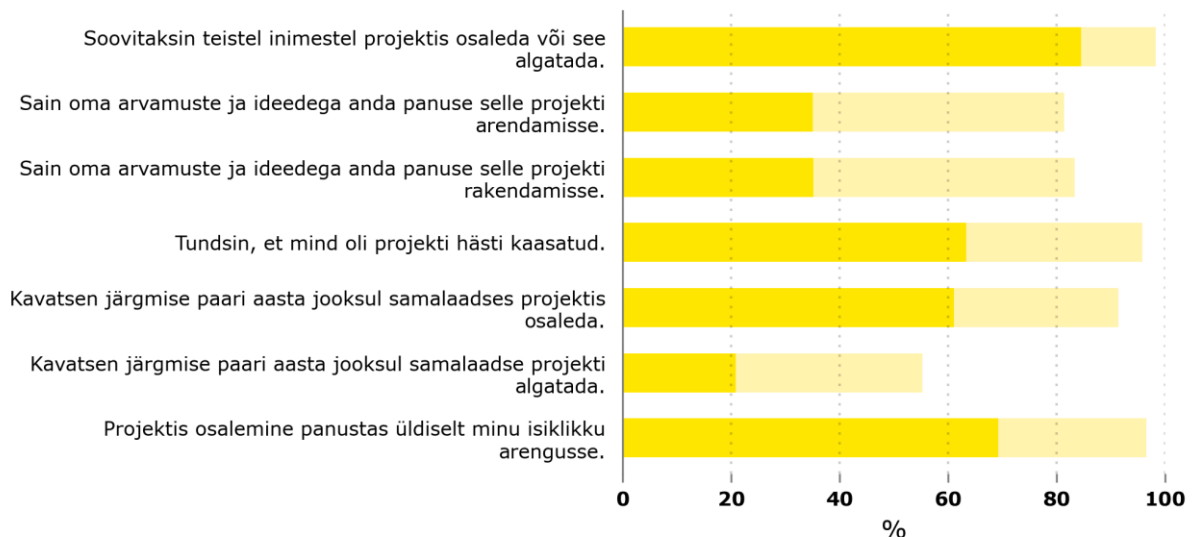
Programmi tegevuste lõikes hindavad Euroopa vabatahtliku teenistuse projektid võrreldes teiste tegevuste projektijuhtidega kindlat mõju kohalikule kogukonnale väiksemaks. Noortevahetuste ja noorsootõtajate õpirände hindasid mõjudest kogukonnale enim, et *kohalik kogukond võttis projekti hästi vastu* (vastavalt 52,3% ja 53,6%). Kogukondliku mõjuga nii kindlasti kui teatud määral nõustujate osakaalu järgi on Euroopa vabatahtliku teenistusega sarnased või veelgi madalamad hinnangud noortevahetustel, s.t kindlaid nõustujaid oli vabatahtlikus teenistuses vähem, ent sedavõrd rohkem on teatud määral nõustujaid.

3.7. Kogemusega rahulolu ja edasised plaanid projektidega

Hinnangud projektis osalejate rahulolule oma kogemusega ja kavatsusele ka edaspidi projektidega seotud olla on välja toodud joonisel 28. Tulpade tumedamad ja heledamad osad kajastavad vastavalt „Kindlasti“ ja „Teatud määral“ vastuse valinud vastajate osakaalu.

Osalejate rahulolu ja edasine seotus projektidega

Mil määral nõustud järgmiste väidetega pärast projekti?

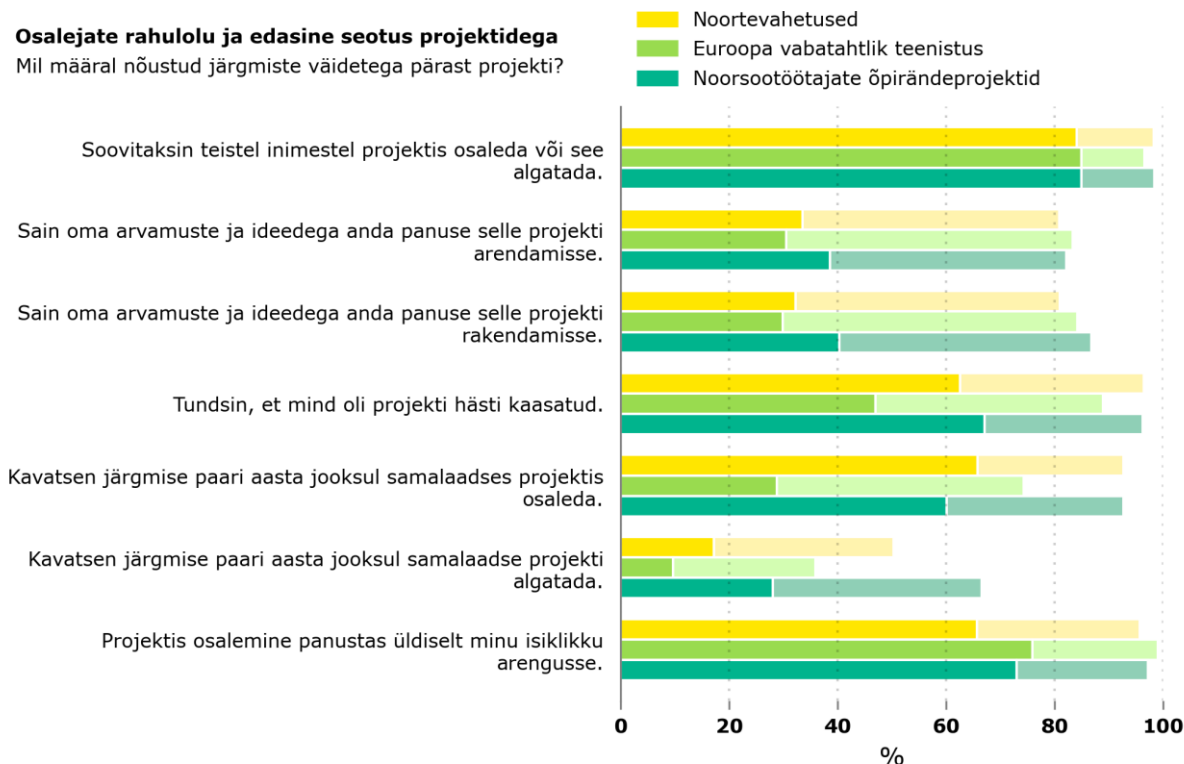
Joonis 28. Osalejate hinnang oma rahulolule ja edasisele seotusele projektidega.

Üldiselt oldi oma kogemuse suhtes positiivselt meelestatud. Projektis osalejatest lausa 84,5% soovitaks kindlalt teistelgi projektis osaleda või see algatada ning 69,3% tõi välja, et projektis osalemine panustas kindlasti tema isiklikku arengusse. Oluliselt vähemal määral nõustuti kindlasti väidetega, et saadi oma arvamuste ja ideedega panustada projekti arendamisse ja rakendamisse (35%) või planeeritakse järgmise paari aasta jooksul samalaadseid projekte algatada (20,8%). Kolme uuringutsükli lõikes suuri erinevusi ei olnud, stabiilselt suurenesid väidetega nõustujate osakaalud.

Kui vaadata programmi tegevusi eraldi, osutusid erinevused vastuste jagunemised suuremaks (Joonis 29). Tulpade tumedamad ja heledamad osad kajastavad vastavalt „Kindlasti“ ja „Teatud määral“ vastuse valinud vastajate osakaalu.

Osalejate rahulolu ja edasine seotus projektidega

Mil määral nõustud järgmiste väidetega pärast projekti?

Joonis 29. Osalejate hinnang oma rahulolule ja edasisele seotusele projektidega programmi tegevuste lõikes.

Euroopa vabatahtliku teenistuse projektides osalejad nõustuvad vähem enamiku väidetega võrreldes teiste tegevustega, eriti kui vaadelda kindlalt nõustujaid. Näiteks vaid 28,8% Euroopa vabatahtliku teenistuse projektides osalenutest vastas, et ta *plaanib kindlasti osaleda sarnastes projektides järgmiste aastate jooksul*, samas kui noortevahetustel on näitaja 65,8% ja noorsootöötajate õpirändel 60,1%. Euroopa vabatahtliku teenistuse projektides osalenud vastajad nõustuvad aga enim väitega, et *projektis osalemine on panustanud üldiselt nende isiklikku arengusse* (75,9%).

Hoolimata sellest, et enamus väidete puhul on “kindlalt nõustujate” osakaal madalam nende vastajate puhul, kes osalesid Euroopa vabatahtliku teenistuse projektides, ollakse üldiselt projektis osalemisega väga rahul, tunti ennast piisavalt kaasatuna ja ollakse valmis sarnases projektis tulevikus osalema. Enamus vastajaid on kindlasti või teatud määral nõus väitega, et nad *sooviksid uuesti projektis osaleda või selle algatada* ja leiavad, et *projektis osalemine panustas nende isiklikku arengusse*.

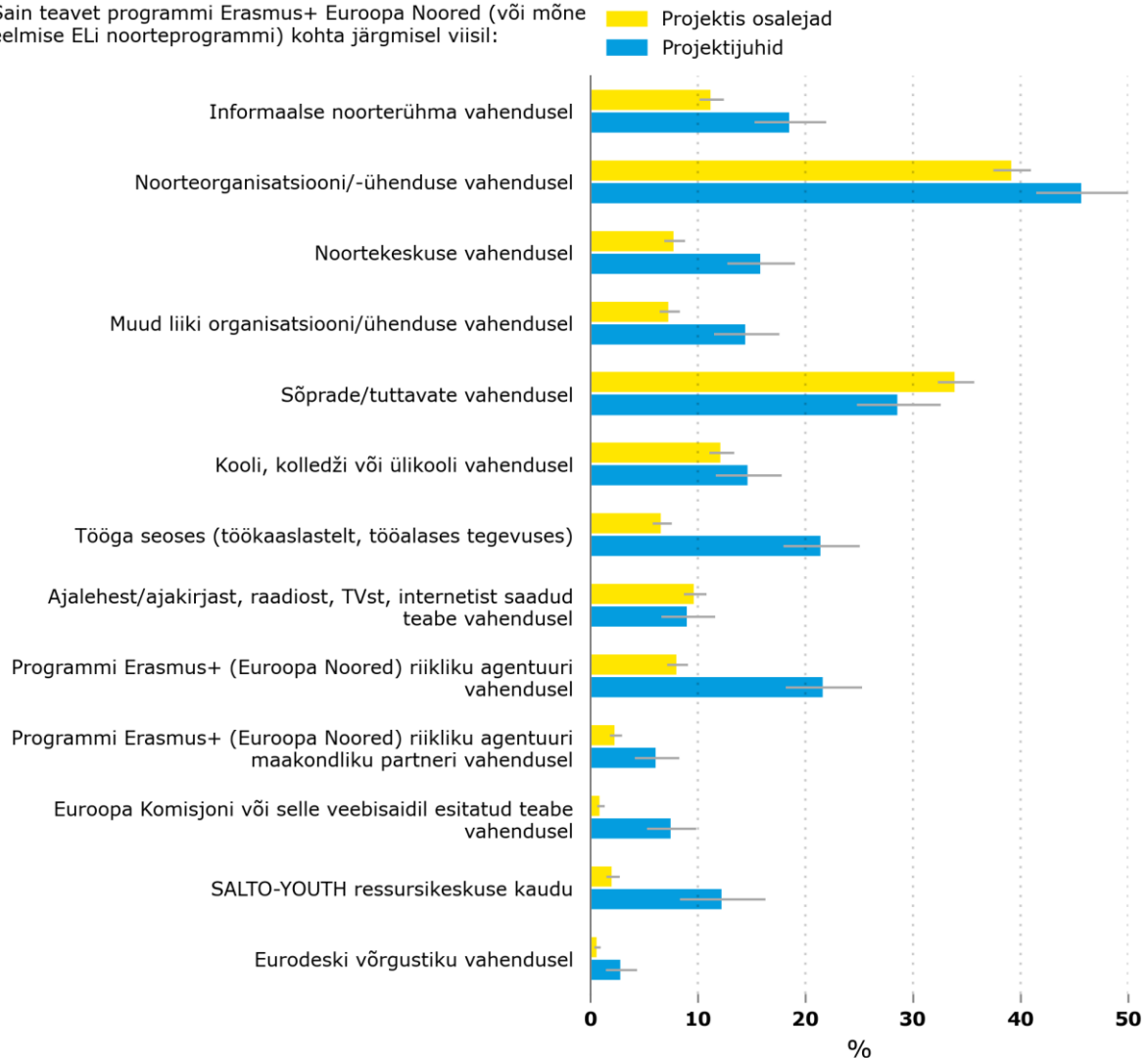
4. Projektide korralduslik pool

4.1. Projektist teadasaamine

Projektijuhtide ja projektis osalejate vastused, milliste kanalite kaudu saadi programmist teada, on koondatult välja toodud joonisel 30.

Projektist teadasaamine

Sain teavet programmi Erasmus+ Euroopa Noored (või mõne eelmise ELi noorteprogrammi) kohta järgmisel viisil:

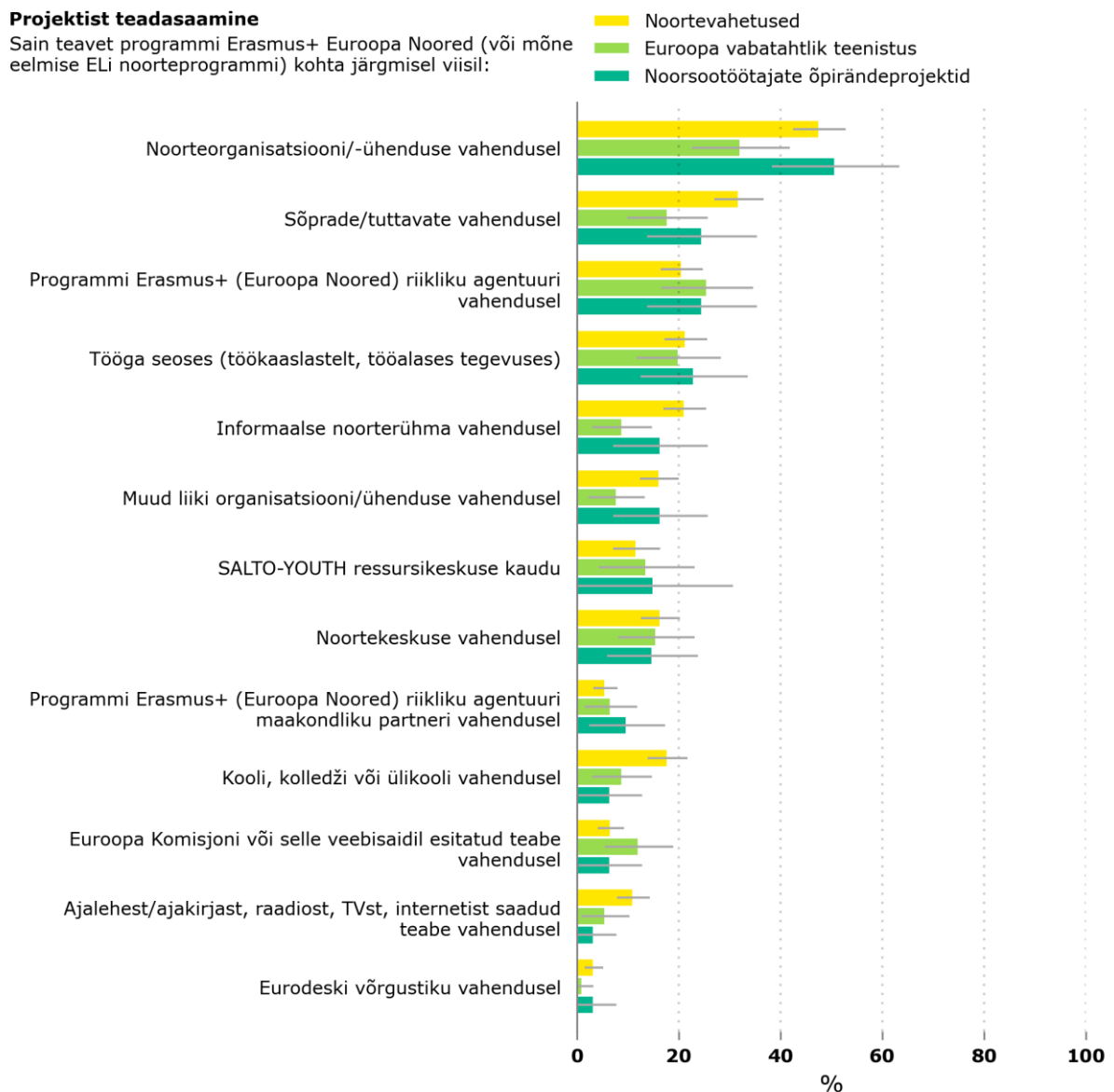
Joonis 30. Projektijuhtide ja projektis osalejate vastused, millise kanali kaudu projektist teada saadi.

Küsimuses oli võimalik valida mitu vastusevarianti. Projektijuhid olid võrreldes projektis osalejatega märkinud rohkem eri vastusevariante. Nii projektijuhtide kui ka projektis osalejate puhul domineerib kaks vastusevarianti — projektist saadi teada kas *noorteorganisatsiooni või -ühenduse* (projektijuhtidest valis selle 45,7%, projektis osalejatest 39,2%) või *sõprade/tuttavate vahendusel* (projektijuhtidest valis selle 28,7% vastanutest, projektis osalejatest 34%).

Siin ei ole uuringutsüklite lõikes suuri muutuseid toimunud. Osade tunnuste lõikes on vastused uuringutsüklite lõikes kõikunud rohkem. Näiteks tõi 2015/2016 40,8% projektijuhtidest välja, et ta sai teabe *noorteorganisatsiooni/-ühenduse vahendusel* — 2017/2018 märkis selle variandi 51,8% vastajatest ning 2019/2020 43,4%-i. Sarnane oli osamäär muutus ka projektijuhtide puhul, kes ütlesid, et said teavet *töoga seoses* — 2015/2016 valis vastusevariandi 17,8%, 2017/2018 tegi seda 28,6%, kuid 2019/2020 toimus langus 16,1%-ni.

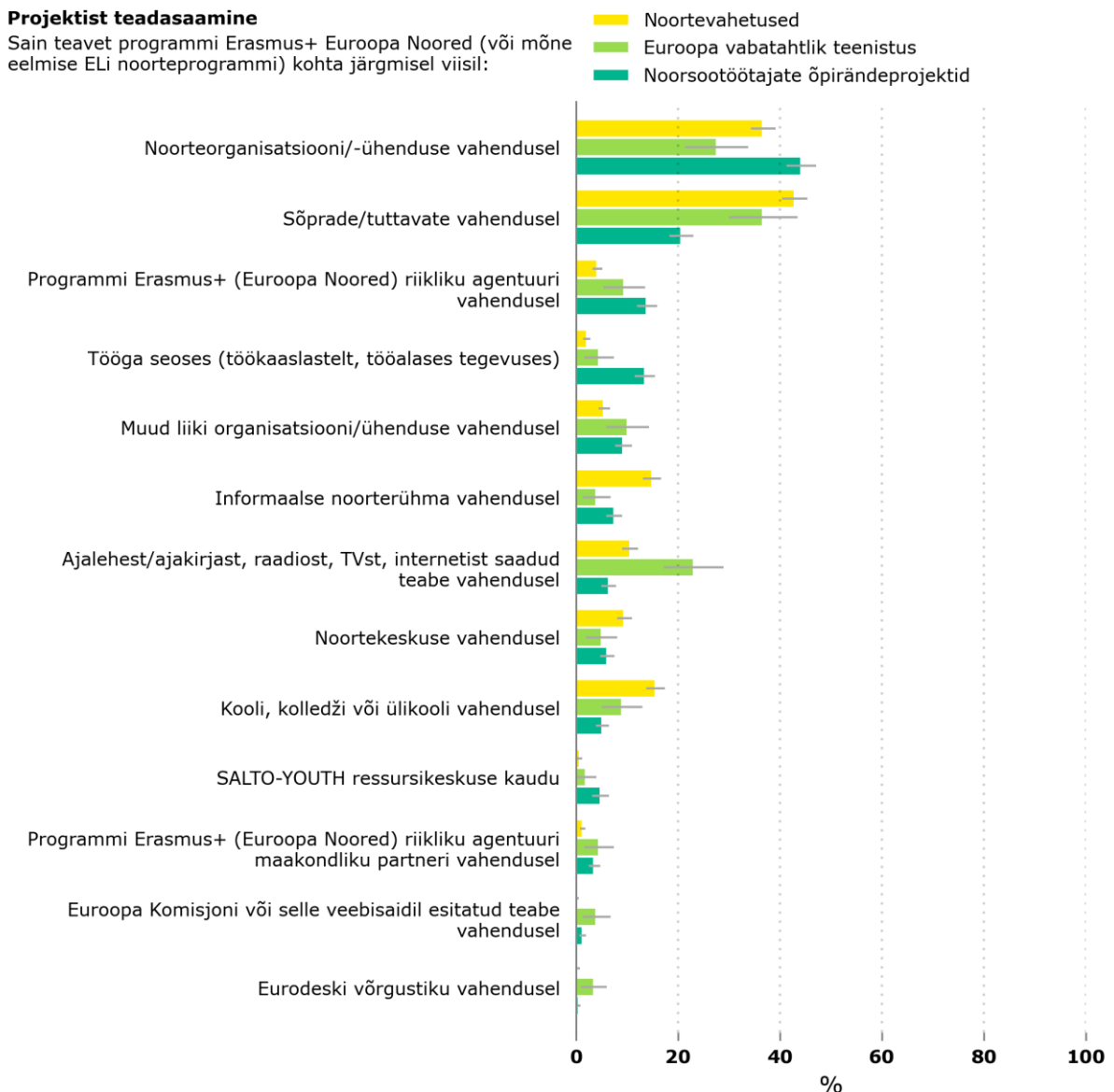
Võrreldes projektijuhtide ja projektis osalejate vastuseid projektist teadasaamise allikate kohta on programmi tegevuste lõikes erinevusi. Projektijuhtide vastused välja toodud joonisel 31.

Joonis 31. Projektijuhtide vastused, millise kanali kaudu projektist teada saadi, programmi tegevuste lõikes.

Projektijuhtide vastused on eri kanalite lõikes jaotunud ühtlasemalt. Neile on tähtsaks infokanaliks olnud *programmi Erasmus+: Euroopa Noored riiklik agentuur ja tööal saadud info*. Sellest eistuvad noortevahetustes osalejate vastused, kus 17,8% vastanute jaoks oli oluline infokanal *kool, kolledž või ülikool*.

Programmi tegevuste lõikes on projektides osalejate vastused välja toodud joonisel 32.

Joonis 32. Projektides osalenute vastused, millise kanali kaudu projektist teada saadi, programmi tegevuste lõikes.

Kuigi programmi tegevuste lõikes saadi projektist peamiselt teada *noorteorganisatsiooni/-ühenduse* või *sõprade/tuttavate vahendusel*, siis nende osakaalud oli erinevad. Näiteks noorsootöötajate õpirände projektides osalenutest tõi 20,6% välja, et projektist saadi teada *sõprade/tuttavate vahendusel*, kui noortevahetuste programmi puhul tõi selle välja 42,9% osalejatest. Lisaks eristusid ka Euroopa vabatahtlikus teenistuses osalejad, kus 23,1% märkis, et nad said programmist teada *ajalehest/ajakirjast, raadiost, TVst või internetist saadud teabe vahendusel*.

4.2. Riikliku agentuuri või maakondliku partneri roll teavitustegevustes

Tabelis 7 on välja toodud, kui oluliseks pidasid projektijuhid Noorteagentuuri või selle maakondlikku partneri rolli teavitustegevuste elluviimisel.

Tabel 7. Noorteagentuuri või selle maakondliku partneri teavitustegevus projektijuhtide teavitamisel Erasmus+: Euroopa Noored programmist 2017/2018 ja 2019/2020 uuringutsükli lõikes.

	2017/2018	2019/2020
	%	%
... otsepostituse teel (kiri, meil)	58,5	60
... trükitud infomaterjalist	20,4	15,4
... sotsiaalvõrgustikest/-meediast (nt Facebook, Twitter)	27,0	11,0
... veebisaidilt	77,8	57,7
... teabeüritusel	37,0	44,0
... otse programmi Erasmus+: Euroopa Noored riikliku agentuuri või selle maakondliku partneri töötajatelt	67,9	57,7
Muul viisil	12,0	25,0

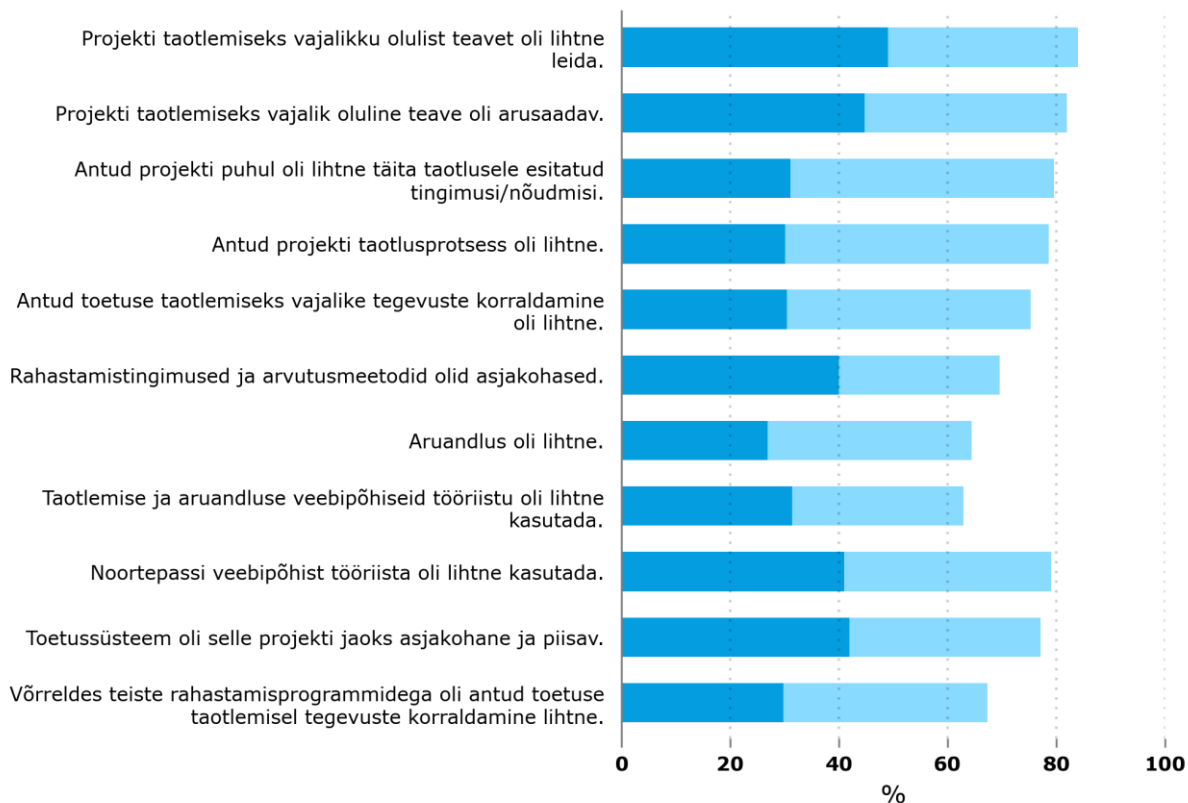
Projektijuhid märkisid kahe uuringutsükli lõikes väga oluliseks riikliku agentuuri ja partneri rolli info jagamisel *otsepostituse, veebisaidi ja agentuuri/töötajate kaudu*. *Trükitud infomaterjali* peeti võrreldes teiste variantidega väheoluliseks. 2015/2016 küsiti projektijuhtidelt sarnane küsimus, aga siis pidid nad valima ühe vastusevariandi, mitte hindama vastusevariantide olulisust. 2015/2016 pidasid projektijuhid kõige olulisemaks info saamist *veebisaidilt* (31,6%) ning *otsepostituse ja teabeürituse kaudu* (mõlema valis 18,4% projektijuhtidest).

4.3. Taotlusprotsess ja projektijuhtimine

Projektijuhtidelt küsiti, mil määral nõustutakse eri väidetega taotlusprotsessi ja projektijuhtimise kohta. Vastused on välja toodud joonisel 33. Tulpade tumedamad ja heledamad osad kajastavad vastavalt „Kindlasti“ ja „Teatud määral“ vastuse valinud vastajate osakaalu.

Taotlusprotsess ja projektijuhtimine

Mil määral nõustud järgmiste väidetega?

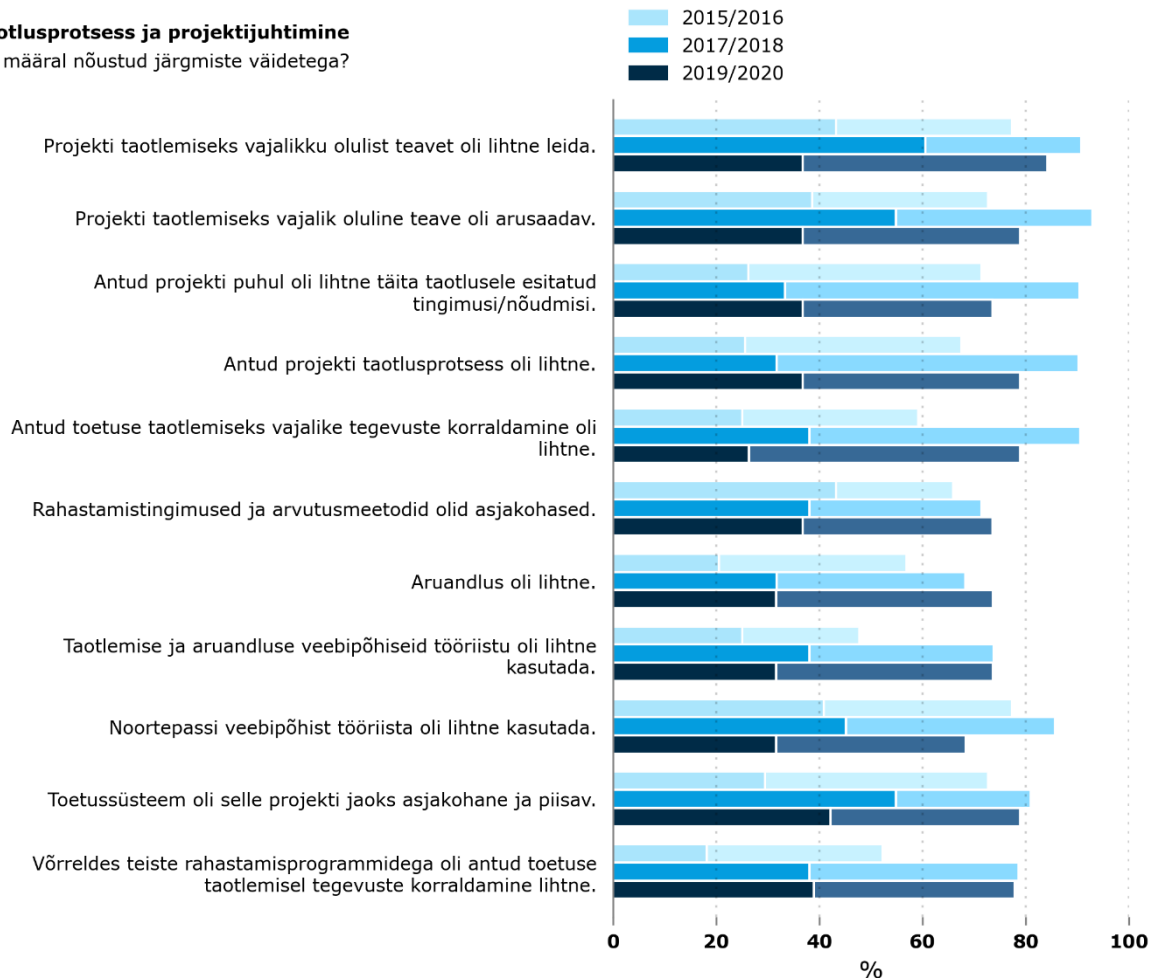

Joonis 33. Projektijuhtide vastused taotlusprotsessi ja projektijuhtimise kohta.

Tulemuste tõlgendamisel on oluline silmas pidada vastajate võrdlemisi väikest arvu, kuna küsimus esitati neile, kelle saatja riik oli sama kui rahastaja riik. Üldiselt olid projektijuhid taotlusprotsessi ja projektijuhtimise tingimuste osas olnud pigem negatiivselt meelestatud, kuna enamuse väidete osas on kindlasti nõustunud vastajate osakaal alla 45%. Näiteks väitega *aruandlus oli lihtne* nõustus kindlalt 26,9% ja *taotlemisel tegevuste korraldamine oli lihtne võrreldes teiste programmidega* 29,8% projektijuhtidest. Samas 84% vastanutest nõustus „teatud määral“ või „kindlasti“ väitega, et *projekti taotlemiseks vajalikku olulist teavet oli lihtne leida* ning 77,1%, et *toetussüsteem oli selle projekti jaoks asjakohane ja piisav*.

Joonisel 33 on projektijuhtide hinnangud esitatud ka uuringutsüklite lõikes. Taas kajastavad tulpade tumedamad ja heledamad osad vastavalt „Kindlasti“ ja „Teatud määral“ vastuse valinud vastajate osakaalu.

Taotlusprotsess ja projektijuhtimine
Mil määral nõustud järgmiste väidetega?

Joonis 34. Projektijuhtide vastused taotlusprotsessi ja projektijuhtimise kohta tsüklite lõikes.

Kaheksal juhul üheteistkümnest on projektijuhtide hinnang viimases uuringtsüklis muutunud negatiivsemaks võrreldes eelviimase uuringtsükliga. Enim langes kindlalt nõustujate osakaal seoses väidetega *projekti taotlemiseks vajalikku olulist teavet oli lihtne leida* (langus 23,7 protsendipunkti) ja *projekti taotlemiseks vajalik oluline teave oli arusaadav* (langus 18 protsendipunkti).

Kolm väidet, mille puhul viimases uuringtsüklis kindlalt nõustujate osakaal veidi tõusis, olid *antud projekti taotlusprotsess oli lihtne* (5,1 protsendipunkti), *antud projekti puhul oli lihtne täita taotlusele esitatud tingimusi/nõudmisi* (3,5 protsendipunkti) ja *võrreldes teiste rahastamisprogrammidega oli antud toetuse taotlemisel tegevuste korraldamine lihtne* (0,8 protsendipunkti). Kindlalt nõustujate osakaalu väikse tõusu tõlgendamisel nende väidete lõikes tuleb silmas pidada, et sellele küsimusele vastanud projektijuhtide absoluutarv kokku oli kolmandas uuringtsüklis üle kahe korra väiksem kui teises uuringtsüklis.

4.4. Noortepassi saamine

Projektis osalejate vastused küsimusele konkreetse projekti kohta Noortepassi tunnistuse saamisele on uuringutsüklite lõikes toodud tabelis 8.

Tabel 8. Noortepassi tunnistuse saamine uuringutsüklite lõikes.⁵

	2015/2016	2017/2018	2019/2020
Kas sa said Noortepassi tunnistuse selle projekti raames, mille kohta praegu küsimusi esitame?	%	%	%
Jah	91,4	75,8	75,9
Veel mitte, aga ootan selle saamist	ei küsitud	8,6	7,4
Ei	8,6	15,7	16,8

Noortepassi tunnistuse saamises toimus murrang uuringutsüklite 2015/2016 ja 2017/2018 vahel. Kui esimeses uuringutsüklis said Noortepassi ca 90% osalejatest, siis edaspidi on selle saanud kolm neljandikku osalejatest.

Programmi tegevuste lõikes on Noortepassi tunnistuse saajate osakaalud välja toodud tabelis 9.

Tabel 9. Noortepassi tunnistuse saamine konkreetse projekti kohta programmi tegevuste lõikes.

	Noortevahetused	Euroopa vabatahtlik teenistus	Noorsootöötajate õpiränne
Kas sa said Noortepassi tunnistuse selle projekti raames, mille kohta praegu küsimusi esitame?	%	%	%
Jah	80,9	80,6	82,4
Veel mitte, aga ootan selle saamist	5,9	8,9	5,3
Ei	13,1	10,6	12,3

Programmi tegevuste lõikes Noortepassi tunnistuse saamises märkimisväärseid erinevusi ei ole. Projektides osalejatest nelja viiendiku ringis olid uuringus osalemise hetkeks Noortepassi juba saanud.

⁵ Kokku vastas küsimusele kolme uuringutsükli lõikes 2408 projektis osalejat.

Kokkuvõte programmi tegevuste lõikes

Noortevahetused

Noortevahetus on erinevate Euroopa riikide noorte omavaheline kohtumine, mille raames noored käsitlevad enda jaoks olulisi teemasid ja kogevad teistmoodi õppimist. Noortevahetuse tegevused on välja töötatud ning ellu viidud osalejate endi poolt. Projekti põhitegevuseks on rahvusvaheline noorte kohtumine ja oma tegevusprogrammi elluviimine (5–21 päeva) Eestis või mõne partneri koduriigis.

Osalejad

Noortevahetuste osalejate seas on olnud naisi umbes kaks korda rohkem kui mehi. Umbes pooled osalejatest elasid linnades või metropolides. Iga kolmas osaleja oli omandanud kõrghariduse, keskharidusega osalejaid oli umbes sama palju ning igal neljandal osalejal oli lõpetatud põhiharidus.

Enim saadi projektist teada sõprade ja tuttavate või noorteorganisatsiooni või -ühenduse vahendusel, massimeedia ja internet mängisid võimaluse leidmisel aga väga väikest rolli. Levinuimate põhjuste hulgas projektiga liitumiseks olid soov saada uusi kogemusi, suhelda erineva kultuuritaustaga või erinevatest riikidest pärit inimestega ning õppida midagi uut, samas kui tuttava soovitus, tööalane areng ning soov parandada tööle saamise võimalusi polnud enamuse jaoks olulised. Projekti tulemusena omandasid osalejad enim teadmisi kultuurilise mitmekesisuse, noorte ja noorsootöö ning isikliku arengu kohta. Seitse projektijuhti kümnest arvasid, et projekti tulemusel osalejad hindavad senisest enam kultuurilist mitmekesisust ja on enesekindlamad.

Osalejad tundsid projektis osalemise tulemusena, et nad on enesekindlamad ja suudavad uutes olukordades paremini toime tulla. Seitse osalejat kümnest kavatsesid pärast noortevahetuses osalemist oma võõrkeeleoskust täiendada, samas kui igal viiendal oli oma edasisest haridusest selgem ettekujutus. Üle 80% osalejatest soovitsid teistel inimestel osaleda projektis või seda algatada, ise kavatseb järgmise paari aasta jooksul sarnase projekti algatada umbes iga viies.

Projektijuhid

Noortevahetuste projektijuhtide seas on olnud naisi samuti umbes kaks korda rohkem kui mehi. Kolmel projektijuhil neljast oli kõrgharidus, igal viiendal keskharidus. Projektijuhid olid varem keskmiselt viiel korral osalenud programmi Euroopa Noored või mõne muu Euroopa Liidu noorteprogrammi projektis juhi või meeskonnaliikmena.

Paljud projektijuhid arvasid, et Erasmus+: Euroopa Noored programmi eesmärkidest keskenduti noortevahetuste projektides noortes kultuurilise mitmekesisuse suhtes lugupidamise tekitamisele ja kultuuridialoogi arendamisele, samas oli vähem neid, kes arvasid, et keskenduti noortes noortepoliitika vastu huvi tekitamisele. Pärast projekti arvas enamik projektijuhte, et nende organisatsioon

hinnatakse rohkem kultuurilist mitmekesisust ning loodi rohkem sidemeid või partnerlussuhteid teiste riikidega. Umbes pooled projektijuhid olid kindlad, et kohalik kogukond võttis projekti hästi vastu ja väärtustas selle rahvusvahelisust. Üle kahe viiendiku projektijuhtidest panustavad ise peale projekti aktiivsemalt keskkonnakaitsesse.

Euroopa vabatahtlik teenistus

Euroopa vabatahtlik teenistus (EVS) annab 18–30-aastastele noortele võimaluse end proovile panna, tegutsedes 2–12 kuud uues riigis, kultuuriruumis või töövaldkonnas. Vabatahtliku teenistuse jooksul on osalejatel võimalik töötada ühes endale huvipakkavas organisatsioonis, õppida uusi oskuseid, panustada kogukonda, teises kultuuriruumis elamise kogemuse ja vabatahtliku töökogemuse.

Osalejad

Euroopa vabatahtliku teenistuse osalejate seas on olnud naisi umbes kolm korda rohkem kui mehi. Umbes pooled osalejatest elasid linnades või metropolides. Kuus osalejat kümnest oli omandanud kõrghariduse, igal neljandal osalejatel oli lõpetatud keskharidus.

Enim saadi projektist teada sõprade ja tuttavate või noorteorganisatsiooni või -ühenduse vahendusel, massimeedia ja internet mängis oluliselt väiksemat rolli. Levinuimad põhjused projektiga liitumiseks olid soov saada uusi kogemusi, arendada isikuomadusi ja õppida midagi uut, samas kui tuttava soovitus, soov tegeleda poliitiliste või sotsiaalsete teemadega või parandada tööle saamise võimalusi polnud enamuse jaoks olulised. Kaks osalejat viiest pidasid tööturule sisenemist siiski takistuseks.

Projektis osalemise käigus omandati enim teadmisi kultuurilise mitmekesisuse, noorte ja noorsootöö ning isikliku arengu kohta. Enamik projektijuhte arvas, et projekti tulemusel hindavad osalejad senisest enam kultuurilist mitmekesisust ja on enesekindlamad.

Osalejad tundsid, et projekti tulemusena suudavad nad uutes olukordades paremini toime tulla ja on ennast rohkem tundma õppinud. Seitse osalejat kümnest kavatsesid pärast noortevahetuses osalemist oma võõrkeeleoskust täiendada, samas kui igal neljandal oli oma edasisest haridusest selgem idee. Üle kahe viiendiku osalejatest hoiavad ennast pärast projekti rohkem kursis Euroopa päevakajaliste sündmustega ja panustavad aktiivsemalt keskkonnakaitsesse.

Üle 80% osalejatest soovitsid teistel inimestel osaleda projektis või seda algatada. Osalejatest kavatses järgmise paari aasta jooksul sarnases projektis veel osaleda alla kolmandiku ja ise selle algatada umbes iga kümnes.

Projektijuhid

Euroopa vabatahtliku teenistuse projektijuhtide seas on olnud naisi umbes neli korda rohkem kui mehi. Praktiliselt kõigil projektijuhtidel oli kesk- või kõrgharidus, neist viiendikul kutse- või üldkeskharidus. Programmi Euroopa Noored või mõne muu Euroopa Liidu noorteprogrammi projekti juhi või meeskonnaliikmena olid projektijuhid varem osalenud keskmiselt kümme korda.

Paljud projektijuhid arvasid, et Erasmus+ Euroopa Noored programmi eesmärkidest keskenduti Vabatahtliku teenistuse projektides noortes kultuurilise mitmekesisuse suhtes lugupidamise tekitamisele ja kultuurialoogi arendamisele, samas oli vähem neid, kes arvasid, et keskenduti noortes noortepoliitika vastu huvi tekitamisele. Pärast projekti arvas enamik projektijuhte, et nende organisatsioonis hinnatakse rohkem kultuurilist mitmekesisust ning loodi rohkem sidemeid või partnerlussuhteid teiste riikidega. Peaaegu pooled projektijuhid olid kindlad, et kohalik kogukond võttis projekti hästi vastu ja väärtustas selle rahvusvahelisust.

Noorsootöötajate õpiränne

***Noorsootöötajate õpiränne** toimub peamiselt läbi rahvusvahelise kogemustevahetuse ning noorsootöötajate täiendkoolituse, aga ka rahvusvaheliste võrgustike ja partnerlussuhete arengu toetamise. Noorsootöötajate õpirände kaudu edendatakse väga erinevaid tegevusvorme – alates diskussioonidest Euroopa noorsoopoliitika päevakorralistel teemadel ja lõpetades konkreetsete projektide teostuseks vajalike partnerlussuhete arendamisega. Tegevuse laiemateks eesmärkideks on juhtida noorsootöö kvaliteeti ja panustada noorsootöö valdkonna organisatsioonide tegevussuutlikkuse arengusse.*

Osalejad

Noorsootöötajate õpirände osalejate seas on olnud naisi umbes kaks korda rohkem kui mehi. Umbes pooled osalejatest elasid linnades või metropolides. Peaaegu kõik osalejad olid omandanud vähemalt keskhariduse, enamikul neist oli kõrgharidus.

Enim saadi projektist teada noorteorganisatsiooni või -ühenduse vahendusel. Levinuimad põhjused projektiga liitumiseks olid soov saada uusi kogemusi, suhelda erineva kultuuritaustaga või erinevatest riikidest pärit inimestega ning õppida midagi uut, samas kui tuttava soovitus, tööalane areng ning soov parandada tööle saamise võimalusi polnud enamuse jaoks olulised. Projektis osalemise käigus omandati enim uusi teadmisi kultuurilise mitmekesisuse, noorte ja noorsootöö ning mitte- või informaalsete õppe kohta. Seitse projektijuhti kümnest arvasid, et projekti tulemusel hindavad osalejad senisest enam kultuurilist mitmekesisust ja on enesekindlamad. Kodanikuaktiivsuse osas oli projektis kaasa löömisel vähim mõju osalemisele demokraatlikes / poliitilistes tegevustes ja aktiivsemale panustamisele keskkonnakaitsesse.

Osalejad tundsid projekti tulemusena, et nad on enesekindlamad ja suudavad uutes olukordades paremini toime tulla. Kolm osalejat viiest kavatsesid pärast noortevahetuses osalemist ära kasutada mitteformaalset õpet ja õppimisvõimalusi, samas kui igal viiendal oli oma edasisest haridusest selgem ettekujutus. Üle 80% osalejatest soovitsid teistel inimestel osaleda projektis või seda algetada, ise kavatseb järgmise paari aasta jooksul sarnase projekti algetada iga neljas. Samas leidis veidi üle neljandiku osalenutest, et projektis osalemine ei avaldanud neile mingit erilist mõju.

Projektijuhid

Noorsootõtajate õpirände projektijuhtide seas on olnud naisi ja mehi peaaegu võrdväärselt. Igal kümnendal projektijuhil oli keskharidus, teistel oli kõrgharidus. Programmi Euroopa Noored või mõne muu Euroopa Liidu noorteprogrammi projektis juhi või meeskonnaliikmena olid projektijuhid varem osalenud keskmiselt kümme korda.

Paljud projektijuhid arvasid, et Erasmus+: Euroopa Noored programmi eesmärkidest keskenduti noorsootõtajate õpirände projektides noorsootõõ kvaliteedi parandamisele ja noorte valdkonnas Euroopas koostõõ soodustamisele, samas oli vähem neid, kes arvasid, et rõhku asetati noortes noortepoliitika vastu huvi tekitamisele.

Veidi üle poole projektijuhtidest hoiavad end tänu projektis osalemisele rohkem kursis Euroopa päevakajaliste sündmustega ja veidi alla poole osalevad aktiivsemalt kodanikuühiskonna tegevustes.

Pärast projekti arvas enamik projektijuhte, et nende organisatsioonis paranesid projektijuhtimise oskused ning teadmiste edastamise ja hea praktika rakendamine. Umbes pooled projektijuhid olid kindlad, et kohalik kogukond võttis projekti hästi vastu ja oli huvitatud samalaadsetes projektides osalemisest ka edaspidi.

